

Budget 2016

Budgetramar 2017 & Kommunplan 2018
Investeringsbudget • Exploateringsbudget

Fastställd av kommunfullmäktige 2015-11-24

FALKENBERG
Hitta det här

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattande beslut	5
Budgetförslag 2016-2018 Alliansen+	6
Vi växer för en hållbar framtid!	8
Övergripande utvecklingsmål	9
Övergripande kvalitetsområden	10
Uppdrag till kommunens nämnder	10
Ekonomiska förutsättningar	11
Finansiell analys	16
Resultatbudget	17
Verksamhetens nettokostnader	17
Balansbudget	18
Investeringsbudget 2016-2020	19
Investeringsplan 2016-2020	21
Exploateringsbudget 2016-2020	24
Nämnderna	26
Kommunstyrelsen	26
Bygglövsnämnden	29
Kultur- och fritidsnämnden	30
Barn- och utbildningsnämnden	32
Tekniska nämnden	35
Socialnämnden	37
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	41
Servicenämnden	42
Revisionen	43
Överförmyndarnämnden	44
Bolagens budget	45
Sammanställd budget för koncernen Falkenbergs kommun	49

SAMMANFATTANDE BESLUT

1. Fastställa skattesatsen för kommunalskatt i Falkenbergs kommun 2016 till 21.10 kr per skattekrona.
2. Godkänna budget 2016, budgetramar 2017 och plan 2018 inklusive investeringsplan 2016 – 2020 i sin helhet.
3. Bemyndiga kommunen att under 2016 nyupplåna, dvs. öka kommunens skulder, med totalt 400 mkr.
4. Bemyndiga kommunstyrelsen att under 2016 omsätta lån, dvs. låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som sägs upp eller förfaller till betalning under 2016.
5. Fastställa internräntan för 2016 till 3 %.
6. Fastställa borgensavgiften gällande förmedlade lån till kommunens bolag till 0,45 %.
7. Lämna särskilda uppdrag till nämnderna enligt förteckning i avsnitt ”Uppdrag till kommunens nämnder”.
8. Anteckna att sammanställd budget för koncernen Falkenbergs kommun har redovisats i budgetdokumentet.

BUDGETFÖRSLAG 2016–2018 ALLIANSEN+

Nu har vi i Centerpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Miljöpartiet enats om ett budgetförslag 2016-2018 för Falkenbergs kommun. I årets budget håller vi i Falkenberg en fortsatt hög ambitionsnivå som tillväxtkommun med fokus på hög kvalitet i våra verksamheter till förmån för våra invånare, men också för alla som verkar i och besöker Falkenberg.

Det ekonomiska läget

Falkenbergs kommun står precis som många andra svenska kommuner inför en tuff ekonomisk framtid. Vi ser att det ekonomiska läget kommer bli en av vår tids största samhällsutmaningar. De senaste åren har vi i Falkenberg varit måna om att hålla goda marginaler i vår ekonomiska planering. Överskotts målet på 2% ger oss en nödvändig buffert för att säkra vår kommuns trygghet.

Medlems- och arbetsgivarorganisationen SKL förutspår att det i kommuner och i landsting kommer behövas en skattechöjning på 2 kronor per hundralapp fram till 2019. Här i Falkenbergs kommun ser vi att vi kommer behöva höja vår kommunalskatt med 20 öre till 21,30 kronor under 2017 för att kunna hålla en fortsatt god kvalitet i vår kärnverksamhet. Vi ser också behovet av en mer effektiv kommunal organisation. Vi i Falkenbergs kommun behöver hela tiden vara på tårna och säkra så att vi använder våra skattepengar på ett optimalt sätt. Vi nyttjar statliga bidrag som bland annat ger oss möjligheten att öka bemanningen inom äldreomsorgen, höja lärarlönerna och sporra ett ökat bostadsbyggande. Självklart anpassar vi vår budget efter de statsbidrag som väntas.

Fortsatt god kommunal service och nya investeringar

Vi i Falkenbergs politiska ledning väljer i vårt nya budgetförslag att ta ett fortsatt ansvar för våra skattemedel, för att pengarna ska räcka till allt det vi vill och behöver göra. Vi vill med vår budget skapa förutsättningar för en fortsatt hög nivå av kommunal service. Vi vill kunna erbjuda bra skolor, förskolor, äldreomsorg och god social omsorg. Under 2017 kommer vi bland annat att investera i tre nya förskolor för att kunna möta den ökade efterfrågan och behovet av fler förskoleavdelningar. Utöver dessa satsningar investerar vi även i en ny brandstation i Ullared och två nya idrottshallar, en i Falkenberg och en i Glommen. Vi har även påbörjat den största investeringen i Falkenbergs historia. 300 miljoner kronor kommer att ge oss en helt ny och fantastisk gymnasieskola

med bibliotek och kulturskola på bästa läge, mitt inne i stadskärnan, färdigt 2018.

Underhåll och fungerande infrastruktur

Samtidigt som vi i kommunen växer och investerar, behöver vi också underhålla det vi har. I årets budget har vi därför avsatt mer medel än tidigare för att en fungerande infrastruktur. För oss innebär detta bland annat bättre vägar, både för bil, buss, cykel och gångtrafik samt mer pengar till gatubelysning och trafiksäkerhetshöjande åtgärder. Vi har även avsatt medel för att åtgärda ventilation och för att förnya kök och matsalar på flera av kommunens skolor. Vi vill även skynda på utbyggnaden av fiber och fortsätter därför vår satsning på en offensiv bredbandsutbyggnation, både i tätorterna och på landsbygden. Kommunens mål är att 100% av våra hushåll ska kunna få möjlighet till fiberanslutning 2020.

Destinationsutveckling för en attraktiv plats

Som en del i vår destinationsutvecklande satsning för en attraktiv plats kommer vi under perioden bland annat att färdigställa ett av kommunens viktigaste turiststråk, Klittervägen. Under 2016 kommer vi rusta upp det gamla laxrökeriet i Gamla stan och snygga till stråket längs med Ätran som förenar staden med stranden. Vi ska kika på vad vi kan göra för att förbättra Doktorspromenaden och vi har även bestämt oss för att satsa på en ny, fin och tillgänglighetsanpassad laxbro över Ätran. Laxfisket är och kommer alltid att vara en självklar del av Falkenbergs kulturarv, både för boende och för besökare.

Vårt nya budgetförslag innehåller alltså både satsningar i stort och i smått. Vår ambition är att du som skattebetalare och invånare i Falkenberg ska känna dig stolt över din kommun och det vi kan erbjuda. Vi hoppas du kommer att märka skillnad av vårt arbete.

MARI-LOUISE WERNERSSON (C)
Kommunstyrelsens ordförande

Alliansen + Claës L. Ljung (m), Georgia Ferris (kd), Mari-Louise Wernersson (c) och Jan Berge (mp).

VI VÄXER FÖR EN HÅLLBAR FRAMTID!

POLITISK VILJEINRIKTNING

Hållbarhet och tillväxt

Vi i Falkenbergs kommun vill verka för en hållbar tillväxt. Vi vill skapa goda förutsättningar för ett hållbart samhälle, såväl socialt, ekonomiskt och ekologiskt, samtidigt som vi jobbar för ökad attraktivitet och skapar lokala konkurrensfördelar i en global verklighet. För en fungerande framtid behöver hållbarhet och tillväxt gå hand i hand.

Hållbarhet

Vi i Falkenberg vill skapa förutsättningar för ett samhälle där alla kan ta del. En plats som inger trygghet, en plats för mångfald och inkludering, ett öppet och tolerant samhälle med ett väl fungerande och jämlikt välfärdssystem. Vi vill också skapa förutsättningar för en rättssäker och väl fungerande demokrati, där det ska kännas enkelt att både påverka och bidra. Ett samhälle som håller ihop blir mer hållbart.

Vi som kommun har i uppdrag att verka för en ansvarstagande och god ekonomisk hushållning med tillräckliga resurser för att möta behov och efterfrågan, både på kort och på lång sikt. Vi ska förvalta och utveckla vår verksamhet och vår plats i balans mellan det vi vill och det vi måste.

Vi har medvetet valt en hög ambitionsnivå som miljökommun och vill vara ett gott föredöme genom att värna natur och miljö. Vi ska jobba för att minimera vår klimatpåverkan och stimulera utvecklingen av förnybar energiproduktion och innovativ miljöteknik. Vi är måna om att använda vår plats på rätt sätt, värna jordbruksmarken och öka medvetenheten om

ekologiska samband. I vår vardag tänker vi klimatsmart, vi hushållar med våra resurser och förbrukar inte mer än vad vi behöver.

Tillväxt

För oss i Falkenberg är tillväxt inte bara kopplat till ekonomiska värden, utan även till livskvalitet. Som tillväxtkommun ska vi ta tillvara på den kompetens och kraft som finns hos våra invånare och företag och ge alla goda möjligheter att bidra till vår gemensamma vision.

Vi vill skapa en attraktiv plats för alla som bor, verkar och besöker oss. År 2030 vill vi vara minst 50 000 invånare. Vår ambition är att du som invånare ska känna dig stolt över din kommun och det som erbjuds här. Vi vill att du ska leva ett gott liv. Det ska finnas tillgång till bra sysselsättning och god utbildning med möjligheter till en meningsfull fritid. Falkenberg ska vara en plats för kreativt utbyte, personlig utveckling och kulturell tillväxt.

I Falkenberg är vi måna om att vårda det goda näringslivsklimatet. Det ska vara lätt att starta, etablera och utveckla företag. Vi vill kunna erbjuda attraktiva boendemiljöer för alla och attraktiva bostadsorter i hela kommunen. Vi vill både kunna njuta av en levande stad och en modern landsbygd och verka för en förbättrad infrastruktur, både för ny teknik och för transporter.

I vårt uppdrag ingår att skapa förutsättningar för en väl fungerande och bra vardag för dig, ge en god samhällsservice och stötta dig som kommuninvånare i livets alla faser. Varje dag ska vi sträva efter att bli bättre och våga möta de krav och förväntningar som ställs på oss som en modern kommun och attraktiv arbetsgivare. I Falkenberg vill vi att alla ska lyckas.

ÖVERGRIPANDE UTVECKLINGSMÅL

Falkenberg ska bli mer inkluderande

Inriktning: För en hållbar tillväxt är det viktigt att alla känner sig inkluderade och behövda och får möjlighet att vara delaktiga i kommunens utveckling. Falkenberg ska vara ett samhälle för alla, varje individ, vem man än är, ska ha lika värde och samma rättigheter och skyldigheter i samhället. Utanförskapet och klyftorna i samhället ska minska genom minskad arbetslöshet, bättre integration, god folkhälsa, ökad jämlikhet och aktivt samhällsdeltagande. Alla falkenbergare ska ha goda förutsättningar och möjlighet att leva ett tryggt och gott liv.

Fler bostäder och attraktiva boendemiljöer i hela kommunen med god kommunal service i livets alla skeden

Inriktning: För en hållbar tillväxt i hela kommunen är attraktiva och hållbara boendemiljöer grundläggande. I boendemiljöerna är god samhällsservice, hållbar infrastruktur, tilltalande utformning och fokus på social och ekologisk hållbarhet viktigt. Planering och uppförande av nya boendemiljöer ska ske i balans mellan olika intressen. Miljöerna ska så långt som möjligt bestå av olika boendeformer så att olika boendebehov kan tillgodoses. Planering av nya boendemiljöer ska utgå ifrån Översiktsplanens strategier.

Ett breddat och dynamiskt näringsliv i hela kommunen

Inriktning: Ett brett och dynamiskt näringsliv är viktigt för en hållbar tillväxt. Ett livskraftigt näringsliv med många olika branscher lockar en mångfald av människor som kan bidra till platsens utveckling. Växande framtidsbranscher ställer krav på en hög innovationsnivå. I takt med att näringslivet växer och utvecklas behövs medarbetare med kompetens som matchar företagets behov. Därför är en ökad utbildningsnivå bland invånarna viktigt för kommunen.

Den ekologiska hållbarheten ska öka

Inriktning: I en hållbar tillväxt är den ekologiska hållbarheten grundläggande. Nuvarande och kommande generationer ska kunna leva ett fullgott liv med frisk luft, friskt vatten, begränsade klimatförändringar, säker mat och en giftfri omgivning. Den biologiska mångfalden ska värnas för att säkra våra framtida behov. I samhällsplanering och framtidstrategier är den ekologiska hållbarheten ett centralt begrepp. Arbetet ska utgå ifrån Planen för den ekologiska hållbarheten.

ÖVERGRIPANDE KVALITETSOMRÅDEN

En god kvalitet i kommunens verksamheter är grundläggande i strävan mot kommunens vision. För att ha kontroll på kommunens kvalitet på övergripande nivå har vi valt ut följande områden. Vi har bedömt dessa, utifrån vår politiska viljeinriktning, som särskilt kritiska och viktiga för invånarna i Falkenberg och för den kommunala organisationen. Dessa områden kommer att på olika sätt följas upp och mätas för att säkerställa en långsiktigt god kvalitet.

God kvalitet för en hållbar tillväxt

Ekologisk hållbarhet
Folkhälsa och trygghet
Inkludering och inflytande
Boende
Infrastruktur
Arbetsmarknad och näringsliv
Fritid
Utbildningsnivå
Kommunikation

God kvalitet i en effektiv och hållbar organisation

God ekonomisk hushållning
Kommunen som arbetsplats
Service, bemötande och samverkan

UPPDRAG TILL KOMMUNENS NÄMNDER

Tidigare uppdrag

Kommunfullmäktige har sedan 2007 lämnat ett antal uppdrag till nämnderna i anslutning till budget för det kommande året.

Nya uppdrag

I anslutning till föreliggande budgetförslag föreslås att följande nya uppdrag för 2016 lämnas till nämnderna. Kommunstyrelsen ansvarar för att mer detaljerade uppdragbeskrivningar tas fram.

Kultur- och fritidsnämnden ska

- I samråd med kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden utreda hur ungdomsdemokratien i kommunen kan öka. Uppdraget ska redovisas senast i augusti 2016.

Tekniska nämnden ska

- Utreda alternativ till gång- och cykelväg mellan Vessigebro-Vinberg. Uppdraget ska redovisas senast i mars 2016.

EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Omvärlden Sverige

En grundläggande förutsättning för planeringen de kommande åren är hur bedömningen av den ekonomiska utvecklingen ser ut. Falkenbergs kommun förlitar sig på Sveriges kommuner och landstings (SKL), oktober 2015, bedömningar i detta avseende.

Den svenska ekonomin växer. Trots en måttlig tillväxttakt i omvärlden hålls den svenska ekonomin uppe av inhemsk efterfrågan och växer ganska starkt. BNP beräknas såväl i år som nästa år öka med över 3 procent. Detta gör att sysselsättningen ökar och att arbetslösheten pressas ned mot 6½ procent, sysselsättningsökningen och växande pensionsinkomster gör att skatteunderlagstillväxten accelererar 2016. Den samhällsekonomiska utvecklingen åren 2017–2019 är mer osäker. Enligt vår kalkyl ser vi då en långsammare tillväxt och stigande räntor.

Det ekonomiska läget i kommunsektorn blir allt mer besvärligt, resultatet försämras kraftigt, för andra året i rad, trots tillskott av bland annat AFA-pengar.

Stor ökning av befolkningen driver upp kostnaderna. Den viktigaste orsaken till den dåliga ekonomin är det höga kostnadstrycket. Främst är det befolkningsförändringar som ligger bakom. Fler äldre driver kostnader i sjukvård och äldreomsorg och fler barn driver upp kostnaderna i skolan. Det som nu tillkommer är en stor invandring som påverkar en rad verksamheter.

Ytterligare en faktor som driver på kostnaderna och hämmar utvecklingen är de riktade tillfälliga statsbidragen. Detta sätt att styra framtiden de lokala ledningarna ansvarar för och minskar den utvecklingskraft och lokala anpassningsförmåga som finns i ett decentraliserat välfärdssystem.

Andra faktorer bakom kostnadstrycket är ökad omfattning och bättre kvalitet på välfärdstjänster. Tryck på omvandling mellan verksamheter av demografiska skäl och ett starkt omvandlingstryck hos kommuner som krymper eller växer, då såväl en ökande som minskande befolkning kräver anpassning. Ökade investeringar medför ökade avskrivnings- och räntekostnader. Det finns även en underliggande ökning av pensionskostnaderna, som blir allt kraftigare, då antalet kommunala pensionärer ökar samtidigt som intjänandekostnaderna för de anställda ökar.

Falkenberg

Falkenbergs kommun har de senaste åren visat goda ekonomiska resultat. Detta trots den finansiella kris som har rått i omvärlden. De goda resultaten har förklarats av konjunkturstöd från staten (2010), extra intäkter i form av återbetalning av premier från AFA försäkring (2012, 2013 och 2015). Samtidigt har tillväxten i skatte-

underlaget blivit högre än SKL prognostiserat, detta gäller dock inte 2015 då skatter och bidrag prognosticeras bli 5,6 mkr lägre än budgeterat.

Kommunen har både inför 2010 och 2014 fattat nödvändiga beslut om anpassningar av nämndernas verksamhet och budgetramar till de ekonomiska förutsättningarna. Även inför budgetperioden 2016–2018 har vissa anpassningar gjorts för att klara överskotts målet om 2%, trots detta når kommunen inte det beslutade överskotts målet 2018, utan landar på 0,4%.

2015 ser prognosen hygglig ut. Vid delårsbokslutet prognosticeras ett resultat om ca 42 mkr, vilket innebär ett budgetöverskott om knappt 4 mkr. Rensat för AFA återbäringen (15,5 mkr), vilken inte var budgeterad, landar prognosen på ca 27 mkr vilket är 11 mkr lägre än budget. Justeras resultatet i prognosen med den tillfälliga AFA återbäringen innebär resultatet 1,3 % av skatteintäkter och statsbidrag, vilket understiger fullmäktiges mål om 2 % för god ekonomisk hushållning.

Falkenbergs demografiska förutsättningar följer i stort sett trenden som ges i prognoserna för riket, dvs. fler barn i förskole- och skolåldern samt fler äldre med den skillnaden att kommunen ökar antalet äldre i något snabbare takt än riket och ökar antalet barn och ungdomar i något långsammare takt än riket. Oavsett kan konstateras att kommunens demografiska utveckling kommer att innebära utmaningar för kommunens ekonomi.

Det budgeterade resultatet innebär en andel av skatteintäkter och statsbidrag med 2,0 % 2016, 2,0 % 2017 och 0,4 % 2018.

God ekonomisk hushållning

Under arbetet med budget föregående år framgick att kommunens förestående volymökningar och planerade investeringar inte kunde finansieras inom kommunfullmäktiges övergripande mål för god ekonomisk hushållning med ett resultat om 2 % av skatteintäkter och statsbidrag för 2017. Kommunfullmäktige formulerade ett uppdrag till kommunstyrelsen att ta fram ett förslag på hur god ekonomisk hushållning på längre sikt kan uppnås.

Utredningen föreslog att nuvarande resultatmål om 2 % av skatteintäkter och statsbidrag bibehålls. Med denna målsättning ökar soliditeten successivt och soliditeten förstärks från nuvarande 22,7 % (2014) till 30 %. För att skapa en rättvisande och jämförbar soliditetsberäkning har alla pensionsåtaganden, före 1998 som enligt kommunmodellen redovisas som ansvarsförbindelse skuldförts. Soliditeten uttrycker kommunens långsiktiga betalningsförmåga och en förstärkning bedömdes nödvändig för att begränsa upplåningen i kommunen. (Soliditet, se vidare under avsnittet finansiell analys.)

Utredningen lämnade även fyra alternativ för hur resursbristen 2017 skulle lösas.

- Procentuell neddragning i nämnderna utifrån budgetram.
- Särskild budgetprocess där nämnderna lämnar in förslag på åtgärder i sina
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att se över den framtida organisationen
- Skattehöjning.

I budgetarbetet 2016-2018 har neddragning i nämndernas budgetram för samtliga år och en beräknad, ej beslutad, skattehöjning 2017 med 20 öre tillämpats trots detta när kommunen inte målet om 2 % 2018 utan landar som nämnts på 0,4 %. Bedömningen är dock att kommunen under 2016-2017 kommer att kunna hantera problemet och upprätta en plan för att nå målet om god ekonomisk hushållning även 2018.

Mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning

För att långsiktigt uppnå god ekonomisk hushållning har Falkenbergs kommun beslutat om ett resultatmål om 2 % av skatteintäkter och statsbidrag samt att soliditeten skall uppgå till 30 %. (Soliditet, se vidare under avsnittet finansiell analys.)

Ekonomi i balans och resultatutjämningsreserv

Falkenbergs kommun har inget underskott att återställa från tidigare år enligt balanskravet. Falkenbergs kommun

har per bokslut 2014 en resultatutjämningsreserv (RUR) om 158,2 mkr. Prognosen för RUR vid bokslut 2015 är 177,3 mkr. Syftet med reserven är att den ska kunna användas för att utjämna resultatet över en konjunkturcykel. Kommunen kan alltså under vissa förutsättningar reservera (öronmärka) delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv för att använda om resultatet efter balanskravsutredning vid bokslut är negativt. Kommunen har också möjlighet att i samband med budgetarbetet, under vissa förutsättningar, planera och disponera resultatutjämningsreserven under det kommande året för att undvika kortsiktiga verksamhetsneddragningar. Falkenbergs kommun planerar inte att disponera resultatutjämningsreserven under planperioden.

Effektivisering

För att klara kommunens finansiella mål har ett effektiviseringskrav ställts till samtliga nämnder under 2016. På socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden, som ansvarar för kommunens mer omfattande kärnverksamheter, uppgår effektiviseringskravet till 0,5 % av 2016 års budgetram medan motsvarande siffra för övriga nämnder uppgår till 1 %. De effektiviseringsåtgärder som ska genomföras ska vara långsiktigt hållbara vilket ställer krav på att nämnderna ser över sina befintliga verksamheter. Samtidigt med effektiviseringen har nämnderna tilldelats medel för prisuppräkning, volymökningar, ambitionshöjningar och ny verksamhet.

Balanskravsredning (resultatutjämningsreserv)

Beräkning av reservering, mkr	Bokslut 2014	Prognos 2015	Budget 2016	Ram 2017	Plan 2018
Årets resultat	42,0	42,5	45,4	46,4	10,4
Balanskravsjusteringar	-3,3	-1,9			
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	38,7	40,6	45,4	46,4	10,4
Eget kapital	1 205,6	1 248,1	1 293,5	1 339,9	1 350,3
Pensionsförpliktelse	906,6	873,3	847,1	838,0	834,4
Eget kapital inkl. pensionsförpliktelse	299,0	374,8	446,4	501,9	515,9
1 % av skatteintäkter och statsbidrag	20,8	21,5	22,7	23,7	24,6
Medel till resultatutjämningsreserv	17,9	19,1	22,7	22,7	0,0
Akkumulerat till resultatutjämningsreserven	158,2	177,3	200,0	222,7	222,7

Befolkningsutveckling

Folkmängdsprognos 2014-2025

Ålder	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	i procent 2014-2025
0-19 år	9 472	9 530	9 612	9 759	9 906	10 054	10 154	10 279	10 393	10 487	10 602	10 709	13,1
20-65	23 093	23 279	23 459	23 576	23 713	23 926	23 954	23 952	23 978	24 064	24 113	24 187	4,7
66-79	7 094	7 294	7 508	7 724	7 898	7 978	8 151	8 295	8 371	8 412	8 446	8 472	19,4
80-w	2 774	2 835	2 872	2 909	2 974	3 061	3 089	3 161	3 290	3 419	3 574	3 720	34,1
Summa	42 433	42 939	43 451	43 968	44 491	45 019	45 348	45 686	46 032	46 382	46 735	47 087	11,0

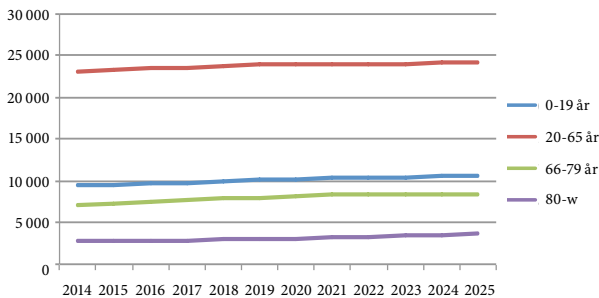
Befolkningsutveckling

Vid 2014 års slut var invånarantalet i kommunen 42 433 personer. Befolkningen i Falkenbergs kommun fortsätter att öka. Enligt den prognos som gjorts för perioden 2015-2025 beräknas folkmängden öka för att år 2025 uppgå till 47 088 personer.

De senaste två åren har befolkningsökningen ökat kraftigt från ca 300/år till ca 500/år. Den enskilt största anledningen till detta är en ökad asylinvandring p.g.a. oroligheter i främst Syrien. Prognosen är att asylinvandringen kommer vara fortsatt hög under de närmaste åren.

En stor del av den kommunala verksamheten konsumeras av invånarna i åldersgruppen 0-19 år samt 65 år och äldre. Utvecklingen i åldersgrupperna där emellan kan visa hur framtida skatteunderlag kommer att utvecklas. I följande diagram visas de procentuella förändringarna av antalet invånare inom fyra åldersgrupper de närmaste tio åren.

Diagram befolkning

Diagrammet visar att antalet invånare i åldern 20-64 står för den minsta ökningen. Antalet barn och unga upp till 19 år ökar med ca 13 % medan antalet äldre över 65 år ökar med ca 24 %. Utvecklingen pekar mot att mer och mer resurser måste avsättas till att täcka behoven av äldreomsorg. Det är också viktigt att de resurser som används för att producera dessa tjänster används så effektivt som möjligt.

Kommunens skatteintäkter

Kommunfullmäktige har beslutat om en oförändrad skattesats för 2016 på 21,10. Gällande 2017 konstateras att den enda möjligheten att behålla en acceptabel finansiering av investeringarna och samtidigt få ett överskott som ger en beredskap för demografiska förändringar, är en intäktsförstärkning. Intäktsförstärkning, i form av en skattehöjning, medför en ökning av den kommunala skattesatsen från 21,10 till 21,30, en ökning med 20 öre per skattekrona. Med Falkenbergs skatteunderlag innebär det en intäktsförstärkning med ca 17 mkr.

Skatteintäkter kommer in i kommunkassan det år som de avser men är preliminära fram tills taxeringen är slutgranskad i december påföljande år. Därför spelar prognoser över skatteunderlagets tillväxt stor roll för planeringen i kommuner och landsting. Om tillväxten av kommunens skatteunderlag skiljer sig från den genomsnittliga tillväxten i riket, justeras det via inkomst-

utjämnningen. Falkenbergs kommun använder sig av SKL:s prognoser vad gäller skatteunderlagets tillväxt. Enligt SKL:s cirkulär 15:29 (151008) anges skatteunderlagets tillväxt för år 2015 till 4,7 %, för år 2016 till 5,4 %, för år 2017 till 4,4 % och för år 2018 till 4,6 %.

Under våren 2015 tog kommunstyrelsen beslut om en egen befolkningsprognos vilken ligger till grund för budgetarbetet. Prognosen presenteras under stycket ”Befolkningsutveckling”.

Skatteintäkter

Tkr	2016	2017	2018
Skatteintäkter	1 740 406	1 839 795	1 945 982
Slutavräkning 2016	-3 650		
Summa	1 736 756	1 839 795	1 945 982

Statsbidrag och kommunal fastighetsavgift

De generella statsbidragen utgörs av inkomst- och kostnadsutjämnning samt regleringsbidrag/-avgift. De utbetalas tillsammans med skatteintäkterna och är preliminära tills taxeringen är slutgranskad. Inkomstutjämnningen reglerar så att kommunen uppnår en garanterad nivå med 115 % av en uppräknad medelskattekraft. Kostnadsutjämnningen syftar till att utjämna för strukturella behovs- och kostnadsskillnader, t.ex. skillnader i andelen barn eller andelen äldre. Systemet ska däremot inte utjämna för skillnader i vald servicenivå, avgiftssättning och effektivitet.

Falkenbergs kommun är bidragstagare i inkomstutjämnningen. Skattekraften i Falkenberg är preliminärt beräknad till 89,5 % av riksgenomsnittet 2016, vilket medför ett bidrag med 10 443 kr per invånare.

Kostnadsutjämnningen bygger på kommunens beräknade standardkostnader som jämförs med rikets genomsnittliga standardkostnader. Prognosen för kostnadsutjämnningen 2016 är en avgift om 14,6 mkr. Detta är en ökning jämfört med prognosen för 2015 med 8,4 mkr. Ökningen är till stor del hänförlig till att Falkenbergs befolkning i förskoleålder och grundskoleålder ökar långsammare än riket.

Utöver de generella statsbidragen utbetalas även utjämnning av LSS-kostnader (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) mellan kommuner och kommunal fastighetsavgift tillsammans med skatteintäkterna. Den preliminära beräkningen år 2016 för LSS-utjämnningen är ett bidrag med 9,5 mkr. Jämfört med prognosen 2015 har det minskat med 4,6 mkr. En orsak till minskningen de senaste åren är att socialnämnden minskat sina redovisade kostnader till följd av att LSS-verksamheten alltmer lagts ut på entreprenad. I dagsläget ligger hela LSS-verksamheten ute på entreprenad. LSS-utjämnningen är ett mellankommunalt system där

avgifter och bidrag beror på den specifika kommunens kostnader i förhållande till övriga kommuner. Detta innebär att Falkenbergs bidrag även kan minska till följd av att övriga kommuners kostnader ökar.

År 2008 ersattes den statliga fastighetskatten på bostäder av en kommunal fastighetsavgift. Införandet var ekonomiskt neutralt såväl för kommunerna som för staten och fördelades ut som ett lika stort belopp per invånare i Sverige. Efter införandet tillförs den årliga intäktsförändringen respektive kommun. Intäktsförändringen fördelar sig olika mellan kommunerna beroende på prisläget och fastighetsbeståndet. Prognosen för fastighetsavgifterna 2016 är 85 mkr.

Regleringsbidrag/-avgift beräknas på totalnivå. Nettot av utjämningsbidrag, LSS-utjämning och kommunal fastighetsavgift jämförs med de av staten anslagna medlen för kommunal utjämning och genererar ett bidrag eller en avgift för kommunerna beroende på om de anslagna medlen till utjämnningen är högre eller lägre än nettot. För Falkenbergs del innebär detta en avgift om 1,2 mkr 2016.

Maxtaxan är i sin form ett generellt bidrag men utbetalas av Skolverket och inte tillsammans med preliminära skatteintäkter. För 2016 har intäkterna för maxtaxan budgeterats till 12,4 mkr. I resultatbudgeten räknas maxtaxan till verksamhetens intäkter och inte som ett statsbidrag.

Budgerade statsbidrag

Tkr	2016	2017	2018
Inkomstutjämning	453 759	458 015	452 963
Kostnadsutjämning	-15 208	-15 389	-15 572
Regleringsbidrag/-avgift	-1 242	-8 593	-20 487
LSS-utjämning	9 472	9 585	9 699
Fastighetsavgift	84 597	84 597	84 597
Summa	531 378	528 215	511 200

Finansnetto och internränta

I finansnettot ingår ränteintäkter på de lån som har förmedlats till de kommunala bolagen samt en förmedlingsavgift på 0,45 % som belöper på dessa lån. På de lån som förmedlats till bolagen vidaredebiteras den räntekostnad som kommunen betalar till bankerna.

För kommunens befintliga egna lån har en räntesats om 2,98 % budgeterats för år 2016, 3,09 % för år 2017 och 3,14 % för år 2018. I denna räntesats har hänsyn tagits till räntesatser på befintliga swapar. För tillkommande lån har räntenivån beräknats till en något högre nivå. Internräntan är för 2014 satt till 3 %. Internräntan ska spegla den långsiktiga kostnaden för utnyttjande av

kommunens tillgångar. Internräntan används till att beräkna kapitalkostnader och hyreskostnader för nämnderna.

Arbetsgivaravgifter och övriga personalomkostnader

I Falkenberg används ett personalomkostnadspålägg, som i grunden utgår ifrån ett preliminärt pålägg, som tillhandahålls av SKL. Detta justeras för att spegla de faktiska avgifterna i Falkenbergs kommun eftersom det tidigare visat sig att arbetsgivaravgifterna avvikit från SKL:s preliminära pålägg. I budget 2016 beräknas personalomkostnadspålägget i Falkenbergs kommun till 37,8 %, en ökning jämfört med 2015 med 0,3 % hänförligt till de ökade arbetsgivaravgifterna för unga. Av detta är 30,76 % beräknat för arbetsgivaravgifter, 0,21 % för avtalsförsäkringar och 6,83 % för kollektivavtalad pension.

Pensionskostnad

År 1997 ändrades pensionssystemet från intjänande av pensionspoäng, där kommunen ansvarade för framtida utbetalningar av tjänstepension, till avgiftsbestämda årliga avsättningar för tjänstepension. I dagsläget belastas den kommunala ekonomin av såväl pensionsutbetalningar från pensionskulden, som avgifter för nyintjänad individuell pension för dagens anställda. Kostnaden för pensionsutbetalningar budgeteras centralt. Kostnaden för pensionsavgiften för dagens anställda budgeteras på nämndernas kostnadsställen, som en del av personalomkostnadspålägget för sociala avgifter.

De centralt budgeterade pensionsutbetalningarna är budgeterade till 45,8 mkr inkl. löneskatt för 2016 utifrån prognosen från KPA i augusti medan motsvarande belopp för 2017 och 2018 uppgår till 46 mkr per år. Den senaste långtidsprognosen från KPA Pension visar att Falkenbergs kommun nu nått toppen gällande pensionsutbetalningar och att dessa kommer att ligga på en ganska konstant nivå fram till omkring 2025 då den börjar avta. Utifrån detta budgeteras att kommunen från och med 2015 löser upp den avsättning som gjorts i balansräkningen. En beräkning av upplösningstakt har gjorts utifrån KPA:s långtidsprognos som visar att utbetalningarna är nere på noll om ca 45 år. Pensionsutbetalningarna kommer från och med 2015 att minskas med 9 mkr per år. Detta ger en positiv effekt på kommunens resultat med 9 mkr per år men innebär ingen påverkan på kommunens likviditet.

Kommunfullmäktige beslutade 2014 att anta en princip om att det utrymme som frigjorts i driftbudgeten till följd av reglerna för komponentavskrivning, ska nyttjas för avsättning till pensionsförpliktelsen inom linjen. I och med att driftbudgeten för fastighetsunderhåll lyfts över till investeringsbudgeten frigjordes ett utrymme om omkring 16 mkr. Detta utrymme kommer att minska i takt med att avskrivningar och ränta ökar till följd av investeringarna. Avsättningarna ska minska varje

är i takt med att avskrivningar och ränta ökar. 2016 är avsättningen 15,3 mkr. Åtgärden innebär en effekt på kommunens resultat men har ingen påverkan på kommunens likviditet.

Nettoeffekten av avsättning- och upplösning av pensionsreserven under budgetperioden är nettoavsättningar åren 2016: 6,3 mkr, 2017: 5,6 mkr och 2018: 5,0 mkr.

Pensionsskuld och pensionsförpliktelse

Mkr	Bokslut 2014	Prognos 2015	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
Pensionsförpliktelse	906,6	873,3	847,1	838,0	834,4
-varav avsatt i balansräkningen	-181,0	-187,0	-192,0	-197,0	-202,0
Avsättning pensioner	20,0	18,0	14,8	13,3	12,5
Summa	745,6	704,3	669,9	654,3	644,9

De totala budgeterade pensionskostnaderna inkl. löneskatt framgår av tabellen nedan.

Budgeterade pensionskostnader inklusive löneskatt 2016-2018

Tkr	2016	2017	2018
Pensionsutbetalningar inkl. löneskatt (t o m 1998)	45 773	46 000	46 000
Pensionsavgifter inkl. löneskatt (efter 1998)	53 430	55 893	58 399
Pensionsförstärkning, visstidspensioner	5 000	5 000	5 000
Premier förmåns pensioner	10 686	10 686	10 686
Förvaltningskostnader	500	500	500
Extra pensionsavsättning	15 300	14 600	14 000
Upplösning pensionsavsättning	-9 000	-9 000	-9 000
Summa	121 689	123 679	125 585

Kompensation för löneökningar

Liksom tidigare år avsätts medel för löneökningar centralt och fördelas ut till nämnderna först när lokala förhandlingar är avslutade. Medel för löneökningar har avsatts enligt SKL:s prognos på ökning av arbetskraftskostnader (enligt SKL cirkulär 15:29).

Justering för kapitalkostnader

I budget 2016, budgetram 2017 och plan 2018 budgeteras och avsätts kostnader för avskrivning och internräntor för nya investeringar som ska tas i drift under perioden. Avsättningen görs centralt och när investeringen är slutförd och objektet driftsätts, tillförs dessa budgetmedel den nämnd som kommer använda objektet. På motsvarande sätt justeras nämndernas budgetramar med de ka-

pitalkostnader som minskar på grund av ett minskande avskrivningsunderlag.

Justering internhyressystemet

I internhyressystemet regleras hyreskostnaderna till nämnderna. Samtliga kostnader ligger på tekniska nämnden och fördelas därifrån ut till övriga nämnder via interndebitering. I hyran ingår energikostnader, kapitalkostnader, kostnader för administration, försäkring, fastighetsskatt, säkerhet och bevakning samt fastighetsunderhåll. Kostnaden för fastighetsunderhåll är schablonberäknad utifrån yta medan övriga kostnader baseras på faktiska kostnader. Förändringar i hyran beror på tillkommande eller lämnad lokalyta samt justering av konsumtionskostnader.

Kompensation för prisökningar

Nämnderna har tilldelats kompensation med prisuppräkning för övriga kostnader. Denna är beräknad utifrån prognostiserad KPIX. Kostnader för köp av huvudverksamhet inom barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden, som till stor del består av köp av omsorg, vård och utbildning, räknas till 70 % upp med löneökningstakten och resterande 30 % som övrig nettokostnad. Dessa verksamheter är personalintensiva och följer i högre grad löneökningstakten än övriga kostnader. Uppräkningen av socialnämndens och barn- och utbildningsnämndens kostnader till kommunens kost- och stadenhet inom servicenämnden har hanterats enligt denna princip. Vissa verksamheter, som inte följer den normala inflationen, regleras via avtal. Dessa kostnadsökningar äskar nämnderna särskilt om och de är därför undantagna från den generella priskompensationen. Även internhyreskostnader är undantagna från den generella prisuppräkningen då dessa justeras i nämndernas ramar separat.

Övriga centralt budgeterade poster

Utöver redan nämnda avsättningar för löneökningar, avskrivningar och internräntor för nya investeringar, avsätts även övriga driftskostnader till nya investeringar centralt under kommunstyrelsen. Det innebär att när en nämnd tar i anspråk ett färdigställt investeringsobjekt måste nämnden begära de driftmedel, som tidigare initierats av nämnden, från de centrala medlen under kommunstyrelsen.

En central regleringspost har avsatts för ökade personalskulder (semester- och overtidskuld) med 1,6 mkr per år 2016-2018. Medlen är avsatta för att kompensera för den värdeökning som löneökningarna medför på sparade semesterdagar och redan inarbetad tid. Övriga förändringar inom semesterskulden hanteras av nämnderna då avsättning till skulden kostnadsredovisas hos dem i samband med intjänandet av semester.

Totalt uppgår centralt budgeterade medel för löneökningar samt kapital- och driftskostnader för nya investeringar till 54,5 mkr 2016. Dessa medel fördelas ut till nämnderna när kostnaderna uppstår och är fastställda.

FINANSIELL ANALYS

Resultatandel av skatteintäkter och generella statsbidrag

Nettokostnadsandelen har under de senaste åren överstigit 2 %, vilket är i linje med de mål kommunen haft. Detta innebär att minst 2 % av skatteintäkterna och de generella statsbidragen utgörs av överskott. Prognosen för 2015 visar även den på en resultatandel om 2 %. Enligt budget 2016 och ram 2017 kommer resultatandelen ligga kvar på 2 %, men enligt plan 2018 kommer denna minska till 0,4 %. Detta beror på att verksamhetens nettokostnader ökar mer än vad skatteintäkterna och de generella statsbidragen ökar, men även på ökade räntekostnader. Kommunen klarar de utsatta ekonomiska målen under 2016 och 2017, men inte under 2018.

Resultatets andel av skatteintäkter och generella statsbidrag, %

Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Ram 2017	Plan 2018
2,0%	1,8%	2,0%	2,0%	2,0%	0,4%

Investeringsvolym och självfinansieringsgrad

Investeringsvolymen de senaste åren fram till 2014 har varit relativt hög och uppgått till i snitt ca 155 mkr. Enligt prognosen 2015 beräknas investeringarna uppgå till ca 224 mkr inklusive ett obudgeterat markförvärv från Falkenbergs Näringsliv AB om 23,2 mkr. Enligt budget 2016 ökar investeringsnivån ytterligare till 415,9 mkr. Stora projekt är bl.a. Falkenberg arena och gymnasieskolan. Under 2017 beräknas investeringsnivån uppgå till 352,2 mkr. Stora investeringar detta år är bl.a. gymnasieskolan och Tallgläntan hus A (Tallkotten). Enligt plan 2018 beräknas investeringarna uppgå till 320,2 mkr. De största investeringarna enligt plan 2018 är fortsatt gymnasieskolan som beräknas avslutas detta år, samt kombiterminal och industrispår.

Kommunens självfinansieringsgrad har sedan 2008 varit hög och investeringarna har tom 2014 kunnat finansieras via internt tillförda medel till minst 80 %. Investeringsnivån har under dessa åren varit hög, men lyckats finansieras via det goda resultaten. Under 2015 kommer självfinansieringsgraden uppgå till 53,6 % vilket är bättre än budgeterat. Under planperioden 2016-2018 kommer självfinansieringsgraden sjunka ytterligare, då investeringsnivån i snitt planeras uppgå till ca 365 mkr.

Självfinansieringsgraden kommer under dessa år uppgå till mellan 30 % och 40 %. Resterande del måste finansieras via sparade medel eller via externa lån.

Investeringsvolym

	Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Ram 2017	Plan 2018
Nettoinvesteringar	128,5	257,0	224,0	415,9	352,2	320,2
Självfinansieringsgrad, %	100%	46,3%	53,6%	30,5%	39,8%	35,8%

Soliditet

Soliditeten anger hur mycket av tillgångarna som finansieras via eget kapital. För att få en mer rättvisande bild har beräkningen justerats genom att de förmedlade lånen har exkluderats ur beräkningen och genom att pensionsskulden som redovisas som ansvarsförbindelse, reducerat med avsättningen för denna, har minskat eget kapital. Soliditeten har mellan åren 2010-2013 uppgått till mellan ca 14 % och ca 18 %. Under 2014 ökade soliditeten till ca 23 % och kommer enligt prognos att uppgå till ca 25 % år 2015. Under planperioden kommer sedan soliditeten ligga kvar på denna nivå. Anledningen till nivåökningen under 2014 och 2015 är att eget kapital ökat mer än tillgångarna. Anledningen till ökningen av eget kapital är att pensionsförpliktelsen minskar.

Soliditet

Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Ram 2017	Plan 2018
22,7%	24,3%	25,5%	25,5%	25,6%	24,6%

RESULTATBUDGET

Mkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Ram 2017	Plan 2018
Verksamhetens intäkter och kostnader	-1 936,5	-2 036,0	-2 028,8	-2 136,4	-2 217,1	-2 326,6
Avskrivningar	-95,8	-80,9	-77,6	-81,6	-93,7	-104,4
Verksamhetens nettokostnad	-2 032,3	-2 116,9	-2 106,4	-2 218,0	-2 310,8	-2 431,0
Skatteintäkter	1 573,7	1 661,8	1 654,0	1 736,8	1 839,8	1 946,0
Statsbidrag inkl. fastighetsavgift	495,8	496,4	498,6	531,4	528,2	511,2
Finansiella intäkter	27,2	25,2	10,6	10,7	18,7	31,4
Finansiella kostnader	-22,4	-28,5	-14,3	-15,5	-29,5	-47,2
Årets resultat	42,0	38,0	42,5	45,4	46,4	10,4

VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER

Tkr	2016	2017	2018
Nämndernas ramar			
Kommunstyrelsen	151 507	150 279	150 714
Vårdnadsbidrag	2 500	2 500	2 500
Affärsverksamhet KS	1 194	1 025	1 025
Servicenämnden	6 307	6 662	6 812
Revisionen	1 413	1 438	1 466
Bygglövsnämnden	6 307	6 501	6 717
Kultur- och fritidsnämnden	104 060	104 620	106 182
Barn- och utbildningsnämnden	961 698	976 774	990 131
Tekniska nämnden	51 197	51 026	51 137
Socialnämnden exkl. försörjningsstöd	826 149	840 351	874 301
Försörjningsstöd	30 000	30 000	30 000
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	7 742	7 766	7 792
Överförmyndarnämnden	3 029	3 076	3 076
Summa nämndernas ramar	2 153 103	2 182 018	2 231 853
Övriga kommungemensamma poster			
<i>Externa poster</i>			
Pensionskostnader totalt	121 690	123 679	125 585
Ökning semesterlöneskuld	1 600	1 600	1 600
<i>Interna poster</i>			
Interna räntor	-43 091	-51 081	-57 921
Intern pensionsavgift	-57 397	-59 207	-61 081
Budgetregleringsposter nämnderna och statsbidrag maxtaxa			
Avsättning för löneökningar samt drift- och kapitalkostnader för nya investeringar	54 459	126 202	203 359
Statsbidrag maxtaxa	-12 380	-12 380	-12 380
Summa nettokostnad	2 217 984	2 310 830	2 431 015

BALANSBUDGET

Mkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Ram 2017	Plan 2018
Anläggningstillgångar						
Materiella anläggningstillgångar	1 499,6	1 745,1	1 646,0	1 982,3	2 242,8	2 460,6
Finansiella anläggningstillgångar	1 530,6	1 615,2	1 510,6	1 610,6	1 789,6	1 969,6
Summa anläggningstillgångar	3 030,2	3 360,3	3 156,6	3 592,9	4 032,4	4 430,2
Omsättningstillgångar						
Lager	40,4	45,0	79,0	74,0	69,0	64,0
Fordringar	151,6	171,7	145,0	146,5	147,9	149,4
Övriga kortfristiga placeringar	27,9	30,0	18,1	13,1	3,1	3,1
Kassa och bank	192,9	97,3	108,5	80,1	56,4	29,3
Summa omsättningstillgångar	412,8	344,0	350,6	313,7	276,4	245,8
Summa tillgångar	3 443,0	3 704,3	3 507,2	3 906,6	4 308,8	4 676,0
Eget kapital						
Eget kapital	1 205,6	1 264,5	1 248,1	1 293,5	1 339,9	1 350,3
- varav ackumulerad resultatutjämningsreserv	158,2	198,5	177,3	200,0	222,7	222,7
- varav årets resultat	42,0	38,0	42,5	45,4	46,4	10,4
Avsättningar						
Pensioner och liknande förpliktelser	201,0	202,7	205,0	206,8	210,3	214,5
Övriga avsättningar	54,2	33,7	44,0	42,5	41,0	39,5
Summa avsättningar	255,2	236,4	249,0	249,3	251,3	254,0
Skulder						
Långfristiga skulder	1 569,2	1 768,1	1 590,1	1 939,6	2 289,2	2 639,0
Kortfristiga skulder	413,0	435,3	420,0	424,2	428,4	432,7
Summa skulder	1 982,2	2 203,4	2 010,1	2 363,8	2 717,6	3 071,7
Summa skulder och eget kapital	3 443,0	3 704,3	3 507,2	3 906,6	4 308,8	4 676,0
Panter och ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelse (inkl löneskatt)	906,6	887,5	873,3	847,1	838,0	834,4
Leasing	76,9	73,8	74,4	71,9	69,4	66,9
Övrigt	237,7	270,0	237,7	237,7	237,7	237,7

INVESTERINGSBUDGET 2016-2020

Förskola, grundskola och gymnasium

För satsningar inom förskola, grundskola och gymnasium har 593,8 mkr avsatts under planperioden. För att inom barnomsorgen möta ökad efterfrågan har medel avsatts för att utöka antalet förskoleavdelningar. Under 2017 planeras tre förskolor att byggas - i Skogstorp, vid Tallgläntan samt norr om det nya stationsområdet. Det pågår även en förstudie gällande nybyggnation av förskolor på Tröingeberg, Stafsinge och Kristineslätt.

Byggnation av ett kunskaps- och kulturcentrum har påbörjats och beräknas bli klart under 2018. Där ska gymnasium, bibliotek och kulturskola samordnas. Skolkök och matsal på Hjortsbergsskolan ska byggas om, och Långåsskolan får ett nytt kök och ny matsal i form av en tillbyggnad till skolan. Återuppbyggnad av Skogstorps idrottshall planeras bli klar under 2016 och medel avsätts för detta, då ersättningen från försäkringsbolaget ej kommer täcka hela utgiften.

Ventilationsåtgärder samt energieffektiviseringsåtgärder planeras på flera skolor under perioden. Under 2016 planeras en tillgänglighetsanpassning av Vessigebro skolan och det sätts av medel till en förstudie av nya grundskolor på Stafsinge och Tröingeberg. Utöver inventarier i samband med ny- eller ombyggnad av lokaler, förfogar barn- och utbildningsnämnden över ett årligt anslag för lokalanpassningar, inventarier, arbetsmiljöåtgärder samt åtgärder för att skapa utvecklande lärmiljöer.

Vård och omsorg

Inom socialnämndens område avsätts 25,9 mkr till investeringar under planperioden. Utbyggnad av det särskilda boendet på Solhaga kommer att ske i Falkenbergs Bostads AB's regi, och detta kommer ge 40-60 nya platser. Medel för inventarier är avsatta.

För reinvesteringar inom socialnämndens område avsätts anslag årligen. I denna post ingår reinvesteringar av inventarier samt grundutrustning och hjälpmedel inom äldreomsorgen. Vidare har medel för underhållskostnader inom handikappomsorg avsatts. Flytt av enpersonsboendena planeras under 2017 och i samband med detta kommer antalet bostadsmoduler att utökas.

Kultur och fritid

För satsningar inom området för kultur och fritid är 187,7 mkr avsatt under planperioden. Uppförandet av Falkenberg Arena pågår och kommer stå klar inför vårsäsongen 2017. Arenan kommer att uppfylla kraven för allsvenskt spel. Det finns även medel avsatta för om-

byggnad av Falkenbergs idrottshall samt en ny idrottshall i Glommen.

Det avsätts medel för renovering av Sjöbergs laxrökeri, för installation av drunkningslarm på Klitterbadet samt utbyte av biblioteksfordon. Kultur- och fritidsnämnden förfogar även över ett årligt anslag för investeringar i bland annat konst, maskiner och fordon, reinvesteringar i anläggningar och bibliotek, utbyte av träd, utbyte av utrustning på lekplatser mm.

Infrastrukturella investeringar

För infrastrukturella investeringar har totalt 255 mkr avsatts under perioden 2016-2020. Cirkulationsplatsen på Hertings plan beräknas bli färdig under 2016 och det gör även Klittervägen. Gång- och cykelvägar planeras för anslutning till idrottsområdet på Kristineslätt och även mellan Falkenberg och Ullared. Under hela planperioden pågår utbyggnad av Kattegattleden – bilfri cykelled längs Hallandskusten, och det planeras en utbyggnad av cykelinfrastruktur samt cykelvägvisning i centrum. Projektet ”Stråket staden-stranden” avser sträckan mellan Tullbron och Söderbron och projektet beräknas bli färdigt 2016. Gång- cykelväg mellan Vessigebro och Vinberg har strukits ur investeringsplanen på grund av att medfinansiering från staten ej längre är aktuell, då sträckan strukits ur den regionala planen. Tekniska nämnden har fått i uppdrag att undersöka andra alternativ.

Medel finns avsatta för belysning på gång-cykelväg i Vinberg, Gamla stan, längs Lönestigsvägen samt längs gång- cykelvägen vid Kapellkyrkogården. I planen finns även avsatta medel för omfattande reparationer av kajerna i Falkenbergs hamn. Tre nya offentliga toaletter kommer byggas under planperioden och medel har avsatts för satsningar i centrum. I driftsbudget finns motsvarande post för satsningar i lokalsamhällen. Projekttering av kombiterminal och industrispår har påbörjats för att eventuellt byggas under slutet av planperioden.

Tekniska nämnden har årliga anslag gällande gator och vägar, gatubelysning, trafiksäkerhetshöjande åtgärder mm. I detta anslag ingår beläggningsarbeten av kommunens gator och vägar och denna budget har utökats från 3,5 mkr per år till 7,5 mkr per år under perioden 2017-2019. Det görs även en extra satsning på gatubelysning där det årliga anslaget ökas med 0,5 mkr per år. Anslaget har också utökats med 1 mkr per år för tillgänglighetsåtgärder på allmän plats.

Övriga investeringar

Under 2016 beräknas byggnationen av brandstationen i Ullared att färdigställas. Det har avsatts medel för att bygga om laxbron samt att utreda Åtrans släntstabilitet.

Det ska installeras solceller på Falkenberg Arena 2016 och medel finns avsatta för ytterligare ett solcellsprojekt under 2018. Arbetet med att tillgänglighetsanpassa kommunala byggnader har pågått sedan 2007 och kommer fortsätta under 2016. I investeringsplan finns 23 mkr avsatt årligen till fastighetsunderhåll under åren 2016-2018. Under 2019 och 2020 planeras en utökning av det årliga anslaget till 30 mkr per år.

Projektbudget

I tidsbegränsade projekt anges total projektbudget i första kolumnen. Vid projekt med årligt återkommande anslag anges ingen total projektbudget.

Investeringar med anmärkning om "bearbetning"

Ett investeringsprojekt som har anmärkning om bearbetning måste beslutas av kommunfullmäktige före igångsättning. I investeringsplan 2016-2020 finns inga projekt med denna anmärkning. Då avsatta medel för ett projekt ej beräknas täcka utgiften, måste projektet godkännas i kommunfullmäktige före igångsättning. Detta gäller samtliga investeringsprojekt.

Drift nya investeringar

Medel för de kapitalkostnader och driftskostnader som de beslutade investeringarna genererar är avsatta centralt, och överförs till respektive nämnd då investeringen tas i bruk.

INVESTERINGSPLAN 2016-2020 (TKR)

Ansvarig nämnd	Projekt budget	Prognos tom 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
FÖRSKOLA, GRUNDSKOLA, GYMNASIUM							
Tkn Smedjans förskola	29 800	5 000	5 000	19 800			
Bun Smedjans förskola, inventarier	1 200	500		700			
Svn Köks- och kontorsutrustning Smedjans förskola	60			60			
Tkn Tallkottens förskola	58 700	5 000	20 000	33 700			
Bun Tallkottens förskola, inventarier	1 700			1 700			
Svn Tallkottens förskola, köksutrustning	180			180			
Tkn Dals ängars förskola	25 500	80	2 500	22 920			
Bun Dals ängars förskola, inventarier	1 200			1 200			
Svn Dals ängars förskola, köksutrustning	140			140			
Tkn Vändplats vid Dals ängars förskola, väg 701	200			200			
Tkn Långgässkolan, tillbyggnad kök och matsal	12 700	1 900	10 800				
Bun Långgässkolan, inventarier matsal	200		200				
Svn Långgässkolan, köksutrustning	150		150				
Tkn Hjortsbergsskolan, ombyggnad kök och matsal	9 100	1 400	7 700				
Bun Hjortsbergsskolan, inventarier matsal	200		200				
Svn Hjortsbergsskolan, köksutrustning	150		150				
Tkn Skogstorps idrottshall	28 500	7 700	20 800				
Tkn Skogstorps idrottshall, försäkringsersättning	-12 500	-2 500	-10 000				
Bun Skogstorps idrottshall, inventarier aula	800		800				
Tkn Kunskaps- och kulturcentrum	306 100	10 000	85 000	85 000	126 100		
Tkn Kunskaps- och kulturcentrum, renovering hus 3	61 200			61 200			
Kfn Kunskaps- och kulturcentrum, inventarier bibliotek	2 500				2 500		
Bun Kunskaps- och kulturcentrum, inventarier gymnasium	10 000				10 000		
Tkn Ventilationsåtgärder skolor	50 000	12 800	7 900	15 700	13 600		
Tkn Energieffektiviseringsåtgärder skolor	1 830	1 000	830				
Tkn Tillgänglighetsanpassning Vessigebro skolan	1 800		1 800				
Bun Bokens förskola, inventarier	300		300				
Svn Björkskolan nattis, köksutrustning	70		70				
Bun Förstudie nya skolor, Stafsinge och Tröingeberg	900		900				
Bun Investeringar barn- och utbildningsnämnden, årligt anslag			8 800	8 800	8 800	8 800	8 800
Summa förskola, grundskola, gymnasium			163 900	251 300	161 000	8 800	8 800

Ansv. nämnd	Projekt budget	Prognos tom 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
VÅRD OCH OMSORG							
Tkn	Flytt och utökning av enpersonsboendestäder	6 670	100	4 300	2 270		
Sn	Inventarier särskilt boende*	4 800		1 000		3 800	
Sn	Underhållskostnader handikappsomsorg	3 000	1 000	1 000	1 000		
Sn	Investeringar socialnämnden, årligt anslag			2 500	2 500	2 500	2 500
Summa vård och omsorg			8 800	5 770	6 300	2 500	2 500
KULTUR OCH FRITID							
Tkn	Falkenberg arena	130 000	40 000	90 000			
Tkn	Falkenberg arena, parkering, cykelvägar mm	21 500	7 800	13 700			
Tkn	Falkenbergs idrottshall	31 000	2 600	24 000	4 400		
Tkn	Glommens idrottshall	27 000			13 000	14 000	
Tkn	Renovering av laxrökeri	700	200	500			
Kfn	Drunkningslarm, Klitterbadet	1 500		1 500			
Kfn	Utbyte av mobilt bibliotek	1 600				1 600	
Kfn	Investeringar kultur- och fritidsnämnden, årligt anslag			5 000	5 000	5 000	5 000
Summa kultur och fritid			134 700	22 400	20 600	5 000	5 000
INFRASTRUKTUR							
Gator, vägar och cirkulationsplatser							
Tkn	Cirkulation Hertings plan	6 000	3 000	3 000			
Tkn	Cirkulation Hertings plan, statsbidrag	-3 000	-1 500	-1 500			
Tkn	Klittervägen Skreabaren-Netas berg	15 000	1 400	13 600			
Tkn	Albertinas väg/Skrea stationsväg, ombyggnad	1 250		1 250			
Tkn	Bussupställning Apelskolan	250		250			
Tkn	Kattegattvägen	18 500	500	6 000	6 000	6 000	
Tkn	CPL och GC-tunnel väg 767/Petters väg/Kanslistvägen	3 000				500	2 500
Gång- och cykelvägar							
Tkn	Kattegattsleden, bilfri cykelled Hallandskusten	25 900	9 500	5 000	5 000	5 000	1 400
Tkn	Kattegattsleden, bilfri cykelled Hallandskusten, statsbidrag	-12 900	-4 000	-2 500	-2 500	-2 500	-1 400
Tkn	Gång-cykelväg Falkenberg-Ullared	3 470		700	2 770		
Tkn	Gång- och cykelvägar anslutande till Kristineslätt	2 000		2 000			
Tkn	Stråket staden - stranden	3 500	900	2 600			
Tkn	Gång- och cykelväg 701	550		550			
Tkn	Gång- och cykelväg söder om kv Spettet, fjärrvärmeverket	400		400			
Tkn	Utbyggn av GC-infrastruktur och cykelvägvisning i centrum	8 000			4 000	4 000	

* Utbyggnad av särskilt boende på Solhaga finns avsatta i FaBos budget.

Ansv. nämnd	Projekt budget	Prognos tom 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020	
INFRASTRUKTUR								
Gatubelysning								
Tkn	Belysning gång- cykelväg Vinberg	1 630	30	1 600				
Tkn	Signalkabel gatubelysning	1 000	500	250				
Tkn	Belysning Gamla Stan, Göteborgsstolparna	2 000		2 000				
Tkn	Utflyttning belysningscentraler	1 250	250	250	250	250		
Tkn	Lönestigsvägen belysning	400		50	350			
Tkn	Belysning gång- cykelväg Kapellskyrkogården	200		200				
Hamn								
Tkn	Falkenbergs hamn, kaj V	5 000		5 000				
Tkn	Falkenbergs hamn, kaj B	9 000			9 000			
Tkn	Falkenbergs hamn, kaj D1 och D2	4 400				2 900	1 500	
Övrigt								
Tkn	Kombiterminal och industrispår	135 000	2 000	3 000	3 000	65 000	62 000	
Tkn	Kombiterminal, investeringsbidrag	-50 000					-50 000	
Tkn	Offentliga toalettbyggnader	10 300	1 000	2 400	3 200		3 700	
Tkn	Satsningar i centrum	8 000	4 000	2 000	2 000			
Tkn	Investeringar infrastruktur, årligt anslag			12 700	16 250	16 250	16 250	11 250
Summa infrastruktur				55 600	45 520	103 000	35 600	15 250
ÖVRIGA INVESTERINGAR								
Tkn	Ullareds brandstation	18 200	2 200	16 000				
Tkn	Laxbron	5 000		5 000				
Tkn	Utredning av Ätrans släntstabilitet	1 800		1 000	800			
Ks	Renovering av dammluckor, Hertingforsen	1 000		1 000				
Tkn	Solcellsprojekt	4 000		2 000	2 000			
Tkn	Tillgänglighetsåtgärder kommunala byggnader	3 000	1 500	1 500				
Tkn	Fiberanslutningar av kommunala byggnader	1 200		400	400	400		
Tkn	Fastighetsunderhåll, årligt anslag			23 000	23 000	23 000	30 000	30 000
Tkn	Garantiarbeten fastigheter, årligt anslag			700	700	700	700	700
Ks	IT-investeringar, årligt anslag			900	900	1 900	1 200	2 400
Svn	Kost- och städservice, årligt anslag			500	500	400	400	400
Ks	Kommunstyrelsen, oförutsedda investeringar			500	500	500	500	500
Tkn	Tekniska nämnden, oförutsedda investeringar			400	400	400	400	400
Summa övriga investeringar				52 900	27 200	29 300	33 200	34 400
Summa investeringar				415 900	352 190	320 200	85 100	65 950

EXPLOATERINGSBUDGET 2016-2020

Likviditetsplan 2016-2020, tkr		Totalt projekt	2016	2017	2018	2019	2020
Exploatering bostadsförsörjning							
Nybygärde, Fajans	Utgift	3 513	250				
Nybygärde, Fajans	Inkomst	-8 490	-800	-1 600			
Stafsinge villaby, Stafsinge	Utgift	5 633				400	
Stafsinge villaby, Stafsinge	Inkomst	-8 507	-560	-1 170	-1 177	-273	
Stenfalksvägen-Ekbacka, Stafsinge	Utgift	8 449			650		
Stenfalksvägen-Ekbacka, Stafsinge	Inkomst	-15 977					
Hansagård, Skrea Strand	Utgift	12 286			850		
Hansagård, Skrea Strand	Inkomst	-28 941					
Kv Bacchus	Utgift	62 059	20 000	20 000	10 000	9 000	
Kv Bacchus	Inkomst	-59 000	-20 000	-7 500	-5 000	-2 000	-2 000
Hällinge, Tröingeberg	Utgift	2 468			150		
Hällinge, Tröingeberg	Inkomst	-4 122	-160	-820	-660		
Prästaliden, Källstorp	Utgift	7 692	600		500		
Prästaliden, Källstorp	Inkomst	-14 498	-2 770	-2 905	-2 670	-135	
Rödplistervägen, Skogstorp	Utgift	3 333				350	
Rödplistervägen, Skogstorp	Inkomst	-4 680	-970	-970	-970	-885	-400
Skrea 9:26 mfl, Skrea Stationsv, Skrea	Utgift	5 554	700			250	
Skrea 9:26 mfl, Skrea Stationsv, Skrea	Inkomst	-10 395	-1 147	-1 947	-1 947	-1 773	-1 773
Skrea Lyckan, Skrea	Utgift	36 640	2 700	6 750	7 800	6 300	2 300
Skrea Lyckan, Skrea	Inkomst	-48 125		-5 500	-5 500	-5 500	-5 500
Gustavsberg, omr 26-27 i döp, Stafsinge	Utgift	16 998	4 000	1 750	2 000	2 000	2 000
Gustavsberg, omr 26-27 i döp, Stafsinge	Inkomst	-20 000			-1 000	-2 000	-2 000
Nybyggarevägen, Morup	Utgift	4 145	600				250
Nybyggarevägen, Morup	Inkomst	-5 005	-805	-910	-910	-1 015	-1 365
Slättenvägen	Utgift	4 756	100				400
Slättenvägen	Inkomst	-9 514	-2 114	-1 414	-1 414	-1 564	-2 064
Skrea 2:39	Utgift	4 597	1 000	2 000			
Skrea 2:39	Inkomst	-4 845	-1 500	-1 125	-1 125	-1 095	
Skrea 6:64 (Skrea Skola)	Utgift	729	200	200			
Skrea 6:64 (Skrea Skola)	Inkomst	-1 200	-600	-600			
Kv Hjulet	Utgift	4 017	2 300				
Kv Hjulet	Inkomst	-8 320					
Tänga Parkstad	Utgift	21 358	1 500	6 500	7 000	3 000	3 000
Tänga Parkstad	Inkomst	-26 000		-6 500	-8 500	-7 000	-4 000
Omr 29-30 i döp, Skogstorp	Utgift	10 000		500	1 000	2 000	1 000
Omr 29-30 i döp, Skogstorp	Inkomst	-12 000				-1 000	-1 000

Likviditetsplan 2016-2020, tkr		Totalt projekt	2016	2017	2018	2019	2020
Exploatering bostadsförsörjning							
Omr 21 i döp, Tröingeberg	Utgift	6 000			500	1 000	1 000
Omr 21 i döp, Tröingeberg	Inkomst	-8 000					-2 000
Övriga	Utgift	8 000	1 000	1 000	2 000	2 000	2 000
Övriga	Inkomst	-8 000	-1 000	-1 000	-2 000	-2 000	-2 000
Exploatering industrier							
Smedjeholms industriområde	Utgift	68 683	3 400	2 000	2 200		
Smedjeholms industriområde	Inkomst	-433 709	-4 500	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Vid Falkenberg Station	Utgift	17 109	150				400
Vid Falkenberg Station	Inkomst	-20 248	-1 900	-2 000	-1 800	-1 800	-2 100
Netto exploateringsverksamhet			-326	2 739	-2 023	-3 740	-15 852
Exploateringsavgifter							
För Strandvägen	Inkomst		-300	-300	-300	-300	-300
Markförvärv/markförsäljning							
Markförvärv, Inlösen	Utgift		2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Markförsäljning utöver exploateringsprojekt	Inkomst		-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Netto mark- och exploateringsverksamhet			874	3 939	-823	-2 540	-14 652

NÄMNDERNA

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen tillförs en förlängning av den redan påbörjade fibersatsningen i kommunen med 2,5 mkr. Beloppet löper fram till 2019 när insatsen är genomförd. Ett system införs för att kunna erbjuda önskad sysselsättningsgrad i kommunen. Berörda förvaltningar bekostar detta.

Den beslutade omprövningen av satsningen på arbetsmarknadsåtgärder och sommarjobb till ungdomar justeras ned 2016 samtidigt som nya medel för arbetsmarknadsåtgärder tillförs arbetsmarknadsenheten. Åtgärderna innefattar en satsning på sysselsättningsåtgärder för ungdomar vilket omprövas 2017. På grund av att Falkenbergs föreningsråd växer återinförs 2016 det bidrag till föreningen som tidigare beslutats att ta bort. Verksamheten Krami, som bedrivs i samarbete med Kriminalvården och Arbetsförmedlingen, har som mål att få personer, som p.g.a. kriminalitet har sociala svårigheter att leva ett lagligt liv och klara egen försörjning genom arbete. Verksamheten som bedrivits i projektform tillförs medel för att bedrivas tillsvidare. Med avsikt att på sikt öka skatteintäkter och minska utbetalning av försörjningsstöd kommer en satsning också att göras på resursjobb. Den avser personer som inte är etablerade på arbetsmarknaden och som erhåller försörjningsstöd. Satsningen omfattar ungefär 25 jobb per år under planperioden.

En del av kommunstyrelsens budget för utvecklande av e-tjänster kommer fr.o.m. 2016 att satsas på e-hemtjänst.

Under 2016 ska en trafikplanerare anställas med huvudsaklig uppgift att ansvara för kommunens planer för transporter såsom trafikplan och cykelplan. Avsikten är bl. a. att skapa ett hållbart transportsystem och arbeta proaktivt med trängselproblematik. En del av tjänsten finansieras genom ökade planintäkter. Med syfte att kommunens mark ska säljas som färdig tomtmark istället för planlagd råtomtmark anställs under 2017 en markingenjör. Tjänsten ska även omfatta frågor om förorenad mark, masshantering och riskhantering på grund av klimatförändringar mm. Samtidigt genomförs en förändrad redovisningsprincip på mark- och exploateringsenheten. Förändringen innebär att en del av personalens lönekostnader, gällande exploatering av markprojekt som ska säljas, bokförs som en tillgång.

Samtidigt som kostnaderna för elproduktionen minskat har de låga elpriserna har medfört en stor intäktsminskning. Budgetramen justeras för dessa förändringar.

Kommunstyrelsens budgetram justeras vidare ned för tillfälliga poster samt justeras för prisuppräknings och övriga förändringar av kostnader såsom kapitalkostnader, internhyra m.m. Effektiviseringen om 1 % innebär en ramminskning för kommunstyrelsen under 2016 med 996 tkr.

Kommunstyrelsens budgettram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2015	Förändring 2016	Förändring 2017	Förändring 2018
Nämnd- och styrelseverksamhet	6 837	37	0	0
Partistöd	2 190	0	0	0
Medlemsavgifter	2 751	0	0	0
Kommunstyrelseförvaltning och gemensam service	61 907	-1 680	-327	-200
Personalutbildning och personalsocial verksamhet	8 580	0	0	0
Fysisk och teknisk planering	1 882	0	0	0
Näringsliv och turism	1 235	-200	0	0
Medfinansiering projekt	3 082	0	0	0
Miljö och hållbar utveckling	2 035	90	-55	0
Räddningsförbundet	44 585	1 400	-385	1 300
Arbetsmarknad och introduktion	23 105	-1 560	-1 250	0
Arrenden	-3 740	0	0	0
Vårdnadsbidrag	2 500	0	0	0
Prisuppräkning	0	674	787	873
Internhyresjustering	0	334	0	0
Justering internt köpt tjänst	0	0	0	0
Justering kapitalkostnader	0	-510	-401	-1 538
Justering löneavtal 2015	0	464	0	0
Höjning av PO	0	205	0	0
Effektivisering	0	-996	0	0
Summa exkl. affärsverksamhet	156 949	-1 742	-1 631	435
Budgettram exkl. affärsverksamhet	156 949	155 207	153 576	154 011
Exploateringsverksamhet	3 778	-820	400	0
Elförsörjning	-4 076	1 112	-166	0
Summa affärsverksamhet	-298	292	234	0
Budgettram inkl. affärsverksamhet	156 651	155 201	153 804	154 239

Kommunstyrelsen förändringar per år

	2016	2017	2018
Övrig politisk verksamhet			
Justering arbetsgivarutskottet	37		
Kommungemensam verksamhet			
Net publicator	140		
Trafikplanerare	490		
Intranät/skolportal	190		
Ökade licenskostnader Office 365	500		
Fibersatsning	2 000	500	
Justering tidigare fibersatsning	-3 500	-500	
Justering medborgarportal	-1 500		
Justering e-hälsa		-327	
Justering kostnader IT-drift			-200
Räddningstjänst och samhällsskydd			
Justering/indexuppräknning Räddningsförbundet	1 400	-385	1 300
Näringsliv och turism			
Justering fria vandringsvägar i Åtran	-200		
Arbetsmarknad och introduktion			
Sysselsättningsåtgärder ungdomssatsning	500	-500	
Krami	650		
Bidrag Falkenbergs föreningsråd	1 000		
Justering bidrag Falkenbergs föreningsråd	-500		
Justering arbetsmarknadsåtgärder	-2 210	-750	
Omprövning sommarjobb till ungdomar	-1 000		
Miljö och hållbar utveckling			
Förändring hållbarhetsplan	90	-55	
Affärsverksamhet			
Förändring redovisningsprincip mark och exploatering	-1 200	-300	
Markingenjör		700	
Förändring intäkter markförsörjning	380		
Ökade kostnader avtal Enercon	14		
Justering intäkter elproduktionen	2 340	-140	
Lägre kostnader elproduktionen	-1 242	-26	
Ofördelat/övrigt			
Justering internhyra	334		
Justering kapitalkostnader	-510	-401	-1 538
Prisuppräknning	674	787	873
Justering löneavtal 2015 (3 månader)	464		
Höjning av PO	205		
Effektivisering	-996		
Summa förändring	-1 450	-1 397	435

Bygglovsnämnden

Bygglovsnämndens budgettram justeras ned för tillfälliga poster under 2016 samt justeras för prisuppräknning och övriga förändringar av kostnader såsom internt köpt tjänst m.m. Effektiviseringen om 1 % innebär en ramminskning för bygglovsnämnden under 2016 med 64 tkr.

Bygglovsnämndens budgettram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2015	Förändring 2016	Förändring 2017	Förändring 2018
Nämnd- och styrelseverksamhet	317	0	0	0
Bygglovsverksamhet	1 871	-300	0	0
Bostadsanpassning	4 509	0	0	0
Prisuppräknning	0	167	194	216
Justering internt köpt tjänst	0	-194	0	0
Höjning av PO	0	1	0	0
Effektivisering	0	-64	0	0
Summa	6 697	-390	194	216
Budgettram	6 697	6 307	6 501	6 717

Bygglovsnämnden förändringar per år

	2016	2017	2018
Bygglovsverksamhet			
Justering verksamhetssystem Bygg-Reda	-200		
Justering uppdatering av digitalt arkivsystem, Comprima	-100		
Ofördelat/övrigt			
Prisuppräknning	167	194	216
Justering löneavtal 2015 (3 månader)	50		
Justering internt köpt tjänst, administrationstillägg	-244		
Höjning av PO	1		
Effektivisering	-64		
Summa förändring	-390	194	216

Kultur- och fritidsnämnden

Enligt tidigare beslut ökas kultur- och fritidsnämndens ram fr.o.m. 2016 för att anställa en designcurator tills vidare. Tidigare har tjänsten varit en projektanställning finansierad med utvecklingsbidrag från Region Halland.

Den tidigare beslutade nedjustering av budgeten 2016 gällande anpassning av Falkenbergs IP för allsvensk spel justeras upp då Falkenberg arena kommer stå klart för allsvenskt spel ett halvår senare än planerat.

Den beslutade omprövningen innebärande en nedjustering av satsningen på ungdomsråd under 2017, justeras till att succesivt minska redan från 2016. Nämnden kommer under denna tid ha i uppdrag att utreda hur ungdomsdemokratin i kommunen kan öka.

Enligt tidigare beslut ökar nämndens budgetram fr.o.m. 2016 för att kunna ge högre anslag till arrangörsföreningar och projektbidrag i syfte att bibehålla nuvarande kulturutbud och stödja kulturarrangemang. Under 2016 är det tänkt att regionens kommuner i samarbete med regionen startar ett kulturresidens med hjälp av statliga bidrag. Under 2017 beviljas nämnden medel för att genomföra ett residens i Falkenberg inom området design.

I samband med öppnandet av nya kunskaps- och kulturcentrum flyttar huvudbiblioteket 2018 in i de nya lokalerna. Nämnden tilldelas en ytterligare personalresurs för att öppettiderna på biblioteket ska utökas till vardagar 10-19 samt lördag och söndag 10-14.

Med anledning av att statsbidragen för anställda i arbetsmarknadsåtgärder trappas ned tilldelas nämnden fr.o.m. 2016 medel för att kompensera för de minskade statsbidragen. Tilldelning görs också till park- och kustverksamheten för beredskapsverksamhet på helg- och kvällstid.

Vidare tilldelas nämnden medel för att täcka uteblivna hyresintäkter i Kattegatthallen samt kompensation för ökade räntebidrag till föreningar avseende lån till föreningsdrivna anläggningar.

Kultur- och fritidsnämndens budgetram justeras vidare ned för tillfälliga poster samt justeras för prisuppräknings och övriga förändringar av kostnader såsom kapitalkostnader, internhyra m.m. Effektiviseringen om 1 % innebär en ramminskning för kultur- och fritidsnämnden under 2016 med 963 tkr.

Kultur- och fritidsnämndens budgetram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2015	Förändring 2016	Förändring 2017	Förändring 2018
Nämnd och administration	17 882	0	0	0
Anläggning och bad	16 369	-105	-595	180
Park och kust	13 919	695	50	0
Falkhall	12 769	0	0	0
Ungdom	7 708	-120	-200	0
Bidrag	13 513	250	0	0
Bibliotek och kulturarv	19 527	722	300	410
Prisuppräknings	0	1 010	1 178	1 307
Internhyresjustering	0	1 197	0	0
Justering kapitalkostnader	0	-744	-173	-335
Justering löneavtal 2015	0	315	0	0
Höjning av PO	0	116	0	0
Effektivisering	0	-963	0	0
Summa	101 687	2 373	560	1 562
Budgetram	101 687	104 060	104 620	106 182

Kultur- och fritidsnämnden förändringar per år

	2016	2017	2018
Park och kust			
Tillkommande skötselytor	390		
Justering livräddningsmaterial	-95		
Beredskapsaktivitet helg- och kvällstid	200		
Minskade statsbidrag arbetsmarknadsåtgärder	200		
Friluftsfämjande åtgärder		50	
Anläggning och bad			
Justering statusbedömning Klitterbadet	-250		
Allsvenskt spel Falkenbergs IP	55	-505	
Minskade hyresintäkter Kattegatthallen	90	-90	180
Bibliotek			
Medverkans- och utställningsersättningsavtal	100	100	
Designcurator	550		
Nya medborgare, riktat statsbidrag	22		
Art Inside Out - kulturresidens		200	-200
Ökade öppettider huvudbibliotek			610
Drift nya investeringar	50		
Ungdom			
Justering ungdomsråd	-100	-200	
Justering Ungdomens hus	-20		
Bidrag			
Arrangörs- och projektbidrag	200		
Räntebidrag, lån föreningsägda anläggningar	50		
Ofördelat/övrigt			
Justering internhyra	1 197		
Justering kapitalkostnader	-744	-173	-335
Prisuppräknning	1 010	1 178	1 307
Justering löneavtal 2015 (3 månader)	315		
Höjning av PO	116		
Effektivisering	-963		
Summa förändring	2 373	560	1 562

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämndens budget justeras årligen med volymförändringar avseende barn- och elevantal enligt kommunens resursfördelningsmodell baserat på kommunens antagna befolkningsprognos.

Under hösten 2015 satsades medel för att uppnå en ökad personalitet på förskolan. Syftet med satsningen är att Falkenberg ska nå riksgenomsnittet gällande andelen barn per årsarbetare. Under 2016 görs en ytterligare satsning på att öka personaliteten. I satsningen ryms också kostnaderna för de extra resurser som krävs för funktionsnedsättning i förskola. Samtidigt som satsningen för att öka personaliteten görs, nedjusteras enligt tidigare beslut den tillfälliga satsningen under 2015, för att minska antalet barn i barngrupperna. Satsningen på att glesa ut barngrupperna i Falkenbergs förskolor är för närvarande inte möjlig att genomföra då det inte finns tillräckligt med lokaler.

Under 2015 tilldelades barn- och utbildningsnämnden medel till ett system för att mäta närvaro för barnen i förskolan. Systemet är framtaget och barn- och utbildningsnämnden tilldelas medel för den årliga licenskostnaden under införandeperioden.

Den beslutade nedjusteringen av budgeten för lärarlyftet under 2016 tas bort och det innebär att satsningen fortsätter under 2016. Omprövningen av budgeten gällande internatkostnader för elever med neuropsykiatriska

funktionsnedsättningar resulterade i att beloppet kvarstår under 2016 och 2017. En omprövning ska göras 2018 utifrån rådande behov.

Med anledning av minskade statsbidrag till yrkesvux justeras budgetramen upp för att Kompetenscentrum ska kunna upprätthålla nivån på utbudet. En yrkeshögskola, som till största delen finansieras genom bidrag, kommer att startas upp i Kompetenscentrums regi. Det skjuts inte till några extra medel till barn- och utbildningsnämnden för den egenfinansiering som krävs, utan detta får nämnden klara inom sin befintliga budgetram. Enligt tidigare beslut tilldelas barn- och utbildningsnämnden medel fr.o.m. 2016 för KomTek som är en teknik- och entreprenörskola.

Enligt tidigare beslut utökas budgetramen 2016 för ökad andel ekologisk mat. En ytterligare satsning görs även under 2017. Vidare tilldelas nämnden medel för ökade kostnader i samband med ökade kvalitetskrav på kött.

Barn- och utbildningsnämndens budgetram justeras vidare ned för tillfälliga poster samt justeras för prisuppräkning och övriga förändringar av kostnader såsom kapitalkostnader, internhyra m.m. Effektiviseringen om 0,5 % innebär en ramminskning för barn- och utbildningsnämnden under 2016 med 4 812 tkr. En ytterligare ramminskning görs med anledning av lägre portionspris från kost- och städservice i samband med kostverksamhetens effektivisering.

Barn- och utbildningsnämndens budgetram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2015	Förändring 2016	Förändring 2017	Förändring 2018
Nämnd- och styrelseverksamhet	1 461	0	0	0
Kulturskola	9 573	0	0	0
Förskoleverksamhet	210 903	5 771	-1 119	7 791
Familjedaghem	7 953	0	0	0
Fritidshem	34 714	0	0	0
Förskoleklass och grundskola	409 583	13 709	11 984	4 063
Gymnasieskola	190 693	1 710	794	-2 931
Kommunal vuxenutbildning	24 404	1 000	0	0
Korttidstillsyn	3 258	0	0	0
Ofördelad verksamhet	38 481	2 274	-712	0
Prisuppräkning	0	4 043	4 717	5 233
Internhyresjustering	0	1 377	0	0
Justering kapitalkostnader	0	-748	-588	-799
Justering löneavtal 2015	0	5 158	0	0
Höjning av PO	0	1 262	0	0
Höjning av PO friskolor	0	476	0	0
Minskade kostnader effektivisering kostverksamhet	0	-545	0	0
Effektivisering	0	-4 812	0	0
Summa	931 023	30 675	15 076	13 357
Budgetram	931 023	961 698	976 774	990 131

Barn- och utbildningsnämnden förändringar per år

	2016	2017	2018
Förskola			
Volymjustering förskola	5 599	-1 119	7 963
Ökad personaltäthet i förskolan	3 500		
Justering e-tjänster i förskolan	-128		-172
Justering funktionsnedsättning förskolan	-1 200		
Justering minskat antal barn i barngrupperna	-2 000		
Grundskola			
Volymjustering grundskola	11 868	10 807	3 790
Volymjustering fritidshem	937	1 277	273
Volymjustering grundsärskola	1 904		
Justering ökad behörighet till gymnasiet	-900		
Omprovning Fritids+ (6-9 år)	-100		
Justering interaktiva klassrum		-100	
Gymnasieskola			
Volymjustering gymnasieskola	2 061	794	-1 531
Volymjustering gymnasiesärskola	-396		
Register kommunalt aktivitetsansvar	45		
Omprovning budget internat för elever med NPF			-1 400
Vuxenutbildning			
Yrkesvux	1 000		
Ofördelat/övrigt			
Ökad andel ekologisk mat	488	488	
Ökad kostnad för högt ställda kvalitetskrav kött	776		
KomTek	1 100		
Läraryft	100	-1 200	
Justering First Class	-190		
Justering internhyra	1 377		
Justering kapitalkostnader	-748	-588	-799
Prisuppräknig	4 043	4 717	5 233
Justering löneavtal 2015 (3 månader)	5 158		
Höjning av PO	1 262		
Höjning av PO friskolor	476		
Minskade kostnader effektivisering kostverksamhet	-545		
Effektivisering	-4 812		
Summa förändring	30 675	15 076	13 357

Barn- och utbildningsnämndens volym- och resursfördelning

Volymmer samt à-priser	Budget 2015	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
Förskolan				
Antal barn i förskola kommunen	1 513	1 528	1 520	1 573
À-pris per barn i förskola kommunen, kr		98 009	100 972	103 903
Summa volymförändring (kr)		1 470 135	-807 776	5 506 859
Antal barn i förskola annan huvudman	613	654	651	674
À-pris per barn i förskola annan huvudman, kr		100 703	103 755	106 773
Summa volymförändring (kr)		4 128 823	-311 265	2 455 779
Summa volymförändring förskola		5 598 958	-1 119 041	7 962 638
Grundskolan				
Antal elever i grundskola kommunen	4 207	4 281	4 402	4 423
À-pris per elev i grundskola kommunen, kr		69 205	71 198	73 170
Summa volymförändring (kr)		5 121 170	8 614 958	1 536 570
Antal elever i grundskola annan huvudman	365	460	490	520
À-pris per elev i grundskola annan huvudman, kr		71 017	73 071	75 102
Summa volymförändring (kr)		6 746 615	2 192 130	2 253 060
Summa volymförändring grundskola		11 867 785	10 807 088	3 789 630
Fritidshem				
Antal elever i fritidshem kommunen	1 605	1 648	1 695	1 703
À-pris per barn på fritidshem kommunen, kr		21 282	21 906	22 523
Summa volymförändring (kr)		915 126	1 029 582	180 184
Antal elever i fritidshem annan huvudman	95	96	107	111
À-pris per barn på fritidshem annan huvudman kr		21 849	22 491	23 127
Summa volymförändring (kr)		21 849	247 401	92 508
Summa volymförändring fritidshem		936 975	1 276 983	272 692
Gymnasieskola				
Antal elever i gymnasieskola kommunen	1 190	1 207	1 211	1 193
À-pris per barn i gymnasieskola kommunen, kr		75 507	77 999	80 463
Summa volymförändring (kr)		1 283 619	311 996	-1 448 334
Antal elever i gymnasieskola annan huvudman	419	429	435	434
À-pris per barn i gymnasieskola annan huvudman, kr		77 772	80 338	82 877
Summa volymförändring (kr)		777 720	482 028	-82 877
Summa volymförändring gymnasieskola		2 061 339	794 024	-1 531 211

Tekniska nämnden

Enligt tidigare beslut tilldelas ytterligare resurser 2016 för satsningar i lokalsamhällen. Från och med 2016 är 500 tkr budgeterat i tekniska nämndens driftbudget för ändamålet. Detta ska omprövas inför budget 2018.

Under 2016 tilldelas nämnden medel för att utföra en besiktning av asfaltsbeläggningen på kommunens gator, vägar och cykelbanor. Denna ska resultera i en åtgärdsplan som fångas upp i en ökad investeringsbudget gällande belägningsunderhåll gator och vägar under 2017, 2018 och 2019.

Tekniska nämndens budgetram justeras vidare för prisuppräkning och övriga förändringar av kostnader såsom kapitalkostnader, internhyra m.m. Effektiviseringen om 1 % innebär en ramminskning för tekniska nämnden under 2016 med 905 tkr.

Tekniska nämndens budgetram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2015	Förändring 2016	Förändring 2017	Förändring 2018
Nämnd- och styrelseverksamhet	370	0	0	0
GIS-verksamhet	4 764	0	0	0
Industrispår	457	0	0	0
Gatuverksamhet	37 402	721	-500	-500
Färdtjänst	10 531	-162	0	0
Hamnverksamhet	4 647	0	0	0
Offentlig plats	-251	0	0	0
Kollektivtrafik	1 128	0	0	0
Gemensamma lokaler	-5 744	0	0	0
Gemensamma verksamheter	208	0	0	0
Prisuppräkning	0	742	865	960
Internhyresjustering	0	-2 501	0	0
Justering internt köpt tjänst	0	244	0	0
Justering kapitalkostnader	0	-523	-536	-349
Justering löneavtal 2015	0	68	0	0
Höjning av PO	0	1	0	0
Effektivisering	0	-905	0	0
Summa	53 512	-2 315	-171	111
Budgetram	53 512	51 197	51 026	51 137

Tekniska nämnden förändringar per år

	2016	2017	2018
Gatuverksamhet			
Satsningar i lokalsamhällen	160		-500
Besiktning asfaltsbeläggning	500	-500	
Färdtjänst			
Pris- och volymjustering färdtjänst	-162		
Gemensamma lokaler			
Justering internhyressystemet	-2 501		
Ofördelat/övrigt			
Drift nya investeringar	61		
Justering kapitalkostnader	-523	-536	-349
Prisuppräknning	742	865	960
Justering löneavtal 2015 (3 månader)	68		
Justering internt köpt tjänst, administrationstillägg	244		
Höjning av PO	1		
Effektivisering	-905		
Summa förändring	-2 315	-171	111

Socialnämnden

Socialnämndens budget justeras årligen med volymförändringar i verksamheterna enligt kommunens resursfördelningsmodell baserat på kommunens antagna befolkningsprognos. Alla verksamheter har inte en direkt koppling mellan resursåtgång och volymer. Dessa verksamheter behöver motiveras och tas ställning till separat.

Den effektivisering som beslutats för distribution av mat har blivit framskjuten tillsvidare. Tidigare beslut avseende tilldelning av medel för trygghetsboende är oförändrat till belopp men har justerats mellan åren för att bättre spegla det verkliga behovet. Likaså har volymförändringarna på särskilt boende justerats mellan åren i avsikt att matcha behoven på det nya äldreboendet på Solhaga bättre.

Utökningen, enligt tidigare beslut, av hälso-/sjukvårdspersonal inom hemtjänsten 2016 utökas med en ytterligare en person under 2018 med anledning av en ökad volym. Nämnden tilldelas även en ytterligare handläggare inom äldreomsorgen 2017, med anledning av de ökade volymerna. Enligt tidigare beslut har nämnden tilldelats medel för e-hemtjänst under 2016 och 2017. Avsikten med e-hemtjänst är bl.a. att underlätta dokumentation inom hemtjänsten för att på så sätt skapa mer tid hos brukaren. Denna satsning ska nu istället ingå i projektet e-hälsa som ligger under kommunstyrelsen.

Enligt tidigare beslut tilldelas nämnden inom handikappomsorgen en ytterligare handläggare inom LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) under 2016. Beroende på senare uppstart av boende för psykiskt funktionsnedsatta görs en justering av beloppen mellan åren avseende den tidigare beslutade satsningen. Boendet avser 10 platser i trapphusmodell med boendestödspersonal som grundbemanning dagtid. De ökade resurserna avser bemanning kväll, natt och helg.

Projektet att skapa arbete för personer med funktionsnedsättning som startade 2014 förväntas ge effekt i form av minskade kostnader i daglig verksamhet, varför en

nedjustering görs av budgeten för daglig verksamhet under 2018. Under 2015 har socialnämnden kartlagt önskemål och behov av meningsfull sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning. Utifrån kartläggningen tilldelas nämnden 2017 medel för att skapa sysselsättning för en ny målgrupp som inte står till arbetsmarknadens förfogande. Nuvarande aktivitetsutbud för psykiskt funktionsnedsatta fångar inte upp alla behov, utan ytterligare alternativ krävs för att skapa inkludering av denna målgrupp.

Med anledning av ett ökat antal barn som är i behov av kommunens skydd och/eller stöd tilldelas nämnden en ytterligare socialsekreterare. Utöver det ökade antalet orosanmälningar har också lagstiftningen skärpts rörande att utredning inleds per automatik gällande barn som misstänks vara utsatta för våld.

Det skjuts inte till några medel för den länsövergripande tillnyktringsenheten som ska inrättas på Varbergs sjukhus, enligt tidigare plan. Anledning är att det redan idag finns kostnader för denna målgrupp i verksamheten. Istället får en omfördelning av medel göras.

Från andra halvåret 2015 t.o.m. 2018 finns ett statsbidrag att söka för att öka bemanningen inom äldreomsorgen. När detta inte längre finns att tillgå kommer frågan om ökad bemanning i äldreomsorgen åter lyftas.

Enligt tidigare beslut utökas budgetramen 2016 för ökad andel ekologisk mat. En ytterligare satsning görs även under 2017. Vidare tilldelas nämnden medel för ökade kostnader i samband med ökade kvalitetskrav på kött.

Socialnämndens budgetram justeras vidare för prisuppräkning och övriga förändringar av kostnader såsom kapitalkostnader, internhyror m.m. Effektiviseringen om 0,5 % innebär en ramminskning för socialnämnden under 2016 med 4 282 tkr. En ytterligare ramminskning görs med anledning av lägre portionspris från kost- och städservice i samband med kostverksamhetens effektivisering.

Socialnämndens budgetram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2015	Förändring 2016	Förändring 2017	Förändring 2018
Nämnd	1 725	0	0	0
Administration och förvaltningsledning	121 997	0	0	0
Äldreomsorg	337 451	14 430	5 805	18 056
Hemsjukvård	55 270	0	0	0
Handikappomsorg	194 420	1 702	3 405	12 110
Individ- och familjeomsorg	96 328	1 000	1 250	0
Prisuppräknig	0	3 321	3 876	4 299
Internhyresjustering	0	31	0	0
Justering kapitalkostnader	0	-136	-134	-515
Justering löneavtal 2014	0	2 309	0	0
Höjning av PO	0	864	0	0
Minskade kostnader effektivisering kostverksamhet	0	-281	0	0
Efektivisering	0	-4 282	0	0
Summa exkl. försörjningsstöd	807 191	18 958	14 202	33 950
Budgetram exkl. försörjningsstöd	807 191	826 149	840 351	874 301
Försörjningsstöd	30 000	0	0	0
Budgetram inkl. försörjningsstöd	837 191	856 149	870 351	904 301

Socialnämnden förändringar per år

	2016	2017	2018
Äldreomsorg			
Volymökning särskilt boende	6 478	2 946	13 318
Volymökning hemtjänst	6 366	2 097	2 188
Ökad andel ekologisk mat	212	212	
Ökad kostnad för högt ställda kvalitetskrav kött	224		
HSL-personal	650		550
Trygghetsboende	500		2 000
Handläggare äldreomsorg		550	
Handikappomsorg			
Volymökning personlig assistans	1 152	1 905	745
Volymökning daglig verksamhet			3 003
Volymökning bostad med särskild service			8 362
Handläggare LSS	550		
Arbete för personer med funktionsnedsättning		500	
Sysselsättning psykiskt funktionsnedsatta		1 000	
Individ- och familjeomsorg			
Boende psykiskt funktionsnedsatta	1 000	700	
Socialsekreterare barn och familj		550	
Ofördelat/övrigt			
Justering internhyra	31		
Justering kapitalkostnader	-136	-134	-515
Prisuppräknning	3 321	3 876	4 299
Justering löneavtal 2015 (3 månader)	2 309		
Höjning av PO	864		
Minskade kostnader effektivisering kostverksamhet	-281		
Effektivisering	-4 282		
Summa förändring	18 958	14 202	33 950

Volymmer samt à-priser	Budget 2015	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
Äldreomsorg				
Hemtjänsttimmar (antal utförda)	232 384	247 799	252 779	257 879
Hemtjänsttimmar (å-pris)		413	421	429
Summa volymförändring hemtjänst		6 366 395	2 096 580	2 187 900
Särskilt boende demens (antal platser)	239	251	271	291
Särskilt boende demens (å-pris)		630 025	648 054	665 888
Summa volymförändring demens		7 560 302	12 961 080	13 317 752
Särskilt boende somatiskt (antal platser)	280	278	260	260
Särskilt boende somatiskt (å-pris)		541 272	556 372	571 308
Summa volymförändring somatik		-1 082 544	-10 014 692	0
Summa volymförändring äldreomsorg		12 844 154	5 042 968	15 505 652
Handikappomsorg				
Personlig assistans (antal timmar)	144 000	148 000	154 500	157 000
Personlig assistans (å-pris)		288	293	298
Summa volymförändring		1 152 000	1 904 500	745 000
Bostad med särskild service (antal platser)	127	127	127	137
Bostad med särskild service (å-pris)		789 301	812 880	836 203
Summa volymförändring		0	0	8 362 032
Daglig verksamhet (antal ärenden)	227	227	227	237
Daglig verksamhet (å-pris)		358 954	369 687	380 305
Summa volymförändring		0	0	3 803 047
Boendestöd LSS (antal timmar)	9 347	9 347	9 347	9 347
Boendestöd LSS (å-pris)		413	421	429
Summa volymförändring		0	0	0
Summa volymförändring handikappomsorg		1 152 000	1 904 500	12 910 080
Individ- och familjeomsorg				
Boendestöd IFO (antal ärenden)	70	70	70	70
Boendestöd IFO (å-pris)		62 953	65 031	67 086
Summa förändring		0	0	0
Psykiatriboende (antal platser)	10	10	10	10
Psykiatriboende (å-pris)		722 416	746 255	769 837
Summa förändring		0	0	0
Institution barn, HVB (antal platser)	7	7	7	7
Institution barn (å-pris)		877 219	906 167	934 802
Summa förändring		0	0	0
Familjehemsplaceringar (antal platser)	59	59	59	59
Familjehemsplaceringar (å-pris)		402 489	415 771	428 909
Summa förändring		0	0	0
Summa volymförändring individ- och familjeomsorg		0	0	0

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram justeras 2016 ned för en tillfällig post samt justeras för prisuppräkning och övriga förändringar av kostnader såsom internhyra m.m. Effektiviseringen om 1 % innebär en ramminskning för miljö- och hälsoskyddsnämnden under 2016 med 78 tkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2015	Förändring 2016	Förändring 2017	Förändring 2018
Nämnd- och styrelseverksamhet	536	0	0	0
Miljö, hälsa och hållbar utveckling	7 399	-250	0	0
Prisuppräkning	0	20	24	26
Internhyresjustering	0	-6	0	0
Justering löneavtal 2015	0	94	0	0
Höjning av PO	0	27	0	0
Effektivisering	0	-78	0	0
Summa	7 935	-193	24	26
Budgetram	7 935	7 742	7 766	7 792

Miljö- och hälsoskyddsnämnden förändringar per år

	2016	2017	2018
Ofördelat/övrigt			
Justering ärendehanteringssystem	-250		
Justering internhyra	-6		
Prisuppräkning	20	24	26
Justering löneavtal 2014 (3 månader)	94		
Höjning av PO	27		
Effektivisering	-78		
Summa förändring	-193	24	26

Servicenämnden

Servicenämndens budgetram justeras för prisuppräknings och övriga förändringar av kostnader såsom kapitalkostnader, internhyra m.m. Effektiviseringen om 1 % innebär en ramminskning för servicenämnden under 2016 med 877 tkr. Merparten av effektiviseringen är hänförlig till nämndens kostverksamhet, vars verksamhet är intäktsfinansierad via socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden. Effektiviseringskravet sker genom en sänkning av portionspriset och effekten av de lägre kostnaderna fångas upp i ramen hos beställande nämnder.

Servicenämndens budgetram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2015	Förändring 2016	Förändring 2017	Förändring 2018
Nämnds och styrelseverksamhet	223	0	0	0
Gemensamma verksamheter	920	0	0	0
Kost- och städservice	749	226	0	0
Kontorsservice	1 373	0	0	0
Kontaktcenter	2 815	0	0	0
Fordonsverksamhet	0	0	0	0
Prisuppräknings	0	311	363	403
Internhyresjustering	0	421	0	0
Justering kapitalkostnader	0	-8	-8	-253
Justering löneavtal 2015	0	145	0	0
Höjning av PO	0	9	0	0
Effektivisering, exkl kost- och städservice	0	-51	0	0
Effektivisering kost- och städservice	0	-826	0	0
Summa	6 080	227	355	150
Budgetram	6 080	6 307	6 662	6 812

Servicenämnden förändringar per år

	2016	2017	2018
Kost- och städservice			
Ekologisk mat enligt hållbarhetsplanen, ökade kostnader	700	700	
Ekologisk mat enligt hållbarhetsplanen, intäkt från nämnderna	-700	-700	
Justering högt ställda kvalitetskrav kött	-600		
Ökade kostnader högt ställda kvalitetskrav kött	1 000		
Ökade kostnader högt ställda kvalitetskrav kött, intäkt från nämnderna	-1 000		
Effektivisering, kostverksamhet	-826		
Effektivisering kostverksamhet, intäkt från nämnderna	826		
Ofördelat/övrigt			
Justering internhyra	421		
Justering kapitalkostnader	-8	-8	-253
Prisuppräknings	311	363	403
Justering löneavtal 2015 (3 månader)	145		
Höjning av PO	9		
Effektivisering (exkl kostverksamhet)	-51		
Summa förändring	227	355	150

Revisionen

Revisionen tilldelas medel för ökade arvoden från PwC samt för ökade arvodeskostnader hänförligt till ett utökat antal revisorer från fem till åtta. Vidare justeras budgetramen för prisuppräknning. Ingen effektivisering genomförs på nämndens ram.

Revisionens budgetram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2015	Förändring 2016	Förändring 2017	Förändring 2018
Revision	1 281	110	0	0
Prisuppräknning	0	21	25	28
Höjning av PO	0	1	0	0
Summa	1 281	132	25	28
Budgetram	1 281	1 413	1 438	1 466

Revisionen förändringar per år

	2016	2017	2018
Ökade arvoden PwC	30		
Ökade arvoden pga ökat antal revisorer	80		
Prisuppräknning	21	25	28
Höjning av PO	1		
Summa förändring	132	25	28

Överförmyndarnämnden

Tillsammans med Varberg har Falkenberg en gemensam överförmyndarnämnd. Överrenskommen budget med Varbergs kommun, där Varberg står för 60 % av de gemensamma kostnaderna medan Falkenberg står för resterande 40 %, innebär en sänkning av nämndens ram. Under 2016 tilldelas nämnden medel för utbildning av medarbetare och ställföreträdare. Inget ytterligare effektiviseringskrav är ställt på nämnden. Tilldelning av prisuppräknings- och löneuppräknings m.m. har skett enligt beräkning från Varberg som är värdkommun.

Överförmyndarnämndens budgetram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2015	Förändring 2016	Förändring 2017	Förändring 2018
Nämnd- och styrelseverksam	245	0	0	0
Överförmyndarverksamhet	3 339	-602	0	0
Pris- och löneuppräknings	0	47	47	0
Summa	3 584	-555	47	0
Budgetram	3 584	3 029	3 076	3 076

Överförmyndarnämnden förändringar per år

	2016	2017	2018
Löneökning och prisuppräknings	47	47	
Justering ny budgetram	-622		
Utbildning för medarbetare och ställföreträdare	20		
Summa förändring	-555	47	0

BOLAGENS BUDGET

Falkenbergs Stadshus AB Koncernen

Koncernens budgeterade resultat för 2016 beräknas bli 20,5 mkr. Det är 2,2 mkr högre än prognosen för 2015. Prognosen för 2015 har dock belastats med en engångskostnad på koncernnivå med 9,2 mkr, som uppkommit vid försäljning av mark från Falkenbergs Näringsliv AB till Falkenbergs Kommun.

Den budgeterade omsättningen 2016 är något lägre än den budgeterade omsättningen 2015. Lägre budgeterade kostnader samt ett bättre finansnetto gör dock att resultatet beräknas bli bättre 2016.

Koncernens resultat ligger stadigt under perioden. Resultatet efter finansiella poster uppgår i budget 2016 till 20,5 mkr, minskar i plan 2017 till 18,5 mkr för att sedan öka i plan 2018 till 21,3 mkr. Samtliga bolag förutom Falkenbergs Bostads AB budgeterar med ett succesivt minskat resultat över perioden.

Investeringarna för koncernen beräknas till 233,7 mkr år 2016, 339,4 mkr år 2017 och 287,9 mkr år 2018. Sammantaget uppgår investeringsvolymen till 860,9 mkr under planperioden.

Falkenbergs Stadshus AB

Resultatet i budget 2016 uppgår till - 7,1 mkr vilket är i nivå med prognosen för 2015. Bolagets intäkter och kostnader kommer öka kraftigt framöver i jämförelse mot tidigare år. Det beror på att en större andel konsulttjänster kommer debiteras bolaget från kommunen. Kostnader som sedan kommer fördelas ut i bolagen. Räntekostnaderna beräknas öka under planperioden då en viss ränterisk har beaktats.

Bolaget kommer erhålla koncernbidrag från dotterbolagen för att täcka uppkomna förluster. Dessa koncernbidrag är inte budgeterade.

Falkenbergs Vatten & Renhållnings AB

Bolaget budgeterar ett negativt resultat på 6,1 mkr. Underskottet för VA (4,5 mkr) och återvinning och avfall (ÅA) (3,0 mkr) regleras mot den tidigare skuld som återfinns för respektive kollektiv och hanteras i resultaträkningen som en ökad intäkt (7,5 mkr). Återstående resultat avser övriga verksamheter, fastigheter och industrirening.

Verksamheterna fastigheter och industrirening budgeterar båda ett positivt resultat för verksamhetsåret 2016.

FAVRABs budgeterade investeringar uppgår till ca 51 mkr för året. En stor investering inom VA-verksamheten är "Ny process Kärrebergs vattenverk". En annan stor utgift återfinns på exploateringssidan där man efter beslut i Länsstyrelsen behöver bygga ut VA inom Efra By. Även

ombyggnationen av röt-kammaren på Smedjeholm utgör en betydande del av Falkenbergs investeringsbudget 2016. För ledningsnätet finns reinvesteringsmedel för ledningsnät avsatta i investeringsplanen.

Inom återvinning och avfall är det främst ombyggnationen av Sandladans återvinningscentral som står för 2016 års investeringsbudget. Bland annat vill man se över utformning samt inpasseringssystem.

Falkenbergs Bostads AB

Resultatet för 2016 är budgeterat till 17,9 mkr, jämfört med prognosen för 2015 på 19,7 mkr. Hyresförhandlingarna för 2016 har precis påbörjats och utfallet av förhandlingarna kommer kunna påverka budgeten.

På intäktssidan är det budgeterat med en hyreshöjning för bostäder på 1%. Det tillkommer hyresökningar för återinflytten av Sloalyckan samt diverse hyresgäst Anpassningar. Hyreshöjningen på lokalerna följer KPI, enligt kontrakten, och beräknas därmed inte höjas 2016. Dock tillkommer i budget hyra för nybyggnad av lokal på kv. Äppet om ca 300 tkr. Ersättningen för de förvaldade fastigheterna följer avtalet och ersättningen är uppräknad med 2 %.

På kostnadssidan är det budgeterat med en årlig kostnadsökning mellan 1-5 % då det är dessa indikationer vi fått från våra leverantörer. Fastighetsavgiften är budgeterad enligt SABO:s preliminärt beräknade belopp, dessa är likvärdiga med 2015 då fastighetsavgiften för hyreshus ej justerats nämnvärt. Avskrivningarna är ca 3 mkr högre 2016 än 2015 vilket beror på aktiverade kostnader 2015 och projekt som färdigställs under 2016.

Underhållskostnaden är 24 mkr, motsvarande siffra enligt prognos 2015 är 27 mkr. Detta är en lägre nivå än tidigare år, sänkningen beror på mindre utfört underhåll.

Under 2016 är det budgeterat med investeringar om totalt 142 mkr. Detta inkluderar projekten Glommen, Hjorten, tillbyggnation Solhaga, kv. Äppet, samt mindre investeringsprojekt. Här ingår även underhåll som bokas i enlighet med K3 samt uppstart av flertalet fastighetsutvecklingsprojekt.

De finansiella kostnaderna är drygt 2,9 mkr mer 2016 än prognosen för 2015. Detta beror på tillkomna lån under 2015 samt viss ökning av budgeterad ränta motsvarande prognosränta 2015.

Överskottet budgeteras 2016 till 3,2 %. Enligt ägardirektiven skall överskottet motsvara 5 % av det egna kapita-

let under varje given mandatperiod. Solittiteten budgeteras runt 25 % kommande år, vilket överstiger ägarens krav (10%).

Under året har det diskuterats nya avkastningskrav från ägarna rörande FaBo. Denna diskussion kommer fortsätta under sista kvartalet med ett utfall och införande för 2016.

Falkenberg Energi AB

Bedömningen är att resultatet för 2016 kommer att bli 27,9 mkr. För planåren 2017 och 2018 är den budgeterade vinsten på samma nivå, 26,2 mkr respektive 25,3 mkr. Investeringarna 2016 budgeteras till 38 mkr och för 2017 till 39 mkr. Planering av en ny mottagningsstation 2018 medför att investeringarna ökar till ca 71 mkr. Investeringarna är nödvändiga för att behålla hög leveranssäkerhet till våra kunder.

Elpriset på Nord Pool är idag väldigt lågt och de terminspriser som finns för åren 2016-2018 är på samma låga nivå. Detta medför att nettoomsättningen är lägre än tidigare år. Bolaget ökar försäljningen genom att erbjuda sina kunder el märkt med Sveriges tuffaste miljömärkning Bra Miljöval.

Budgeterade kostnader för råvaror ligger på nästan samma nivå under åren trots att E.ON har aviserat höjning på överliggande nät under 2016 på ca 3 %. Bränslekostnaderna till produktionen av fjärrvärme minskar. Installation av rökgaskondensering ökar verkningsgraden på den stora flispannan.

Fjärrvärmepriiset sänks under 2016. Fjärrvärmekundernas energieffektiviseringar gör att det finns möjlighet att ansluta ett antal nya kunder. Målet är att leverera 98 % förnyelsebar fjärrvärme 2016. Budgeterade kostnader för handelsvaror är betydligt lägre än tidigare år och beror främst på det låga elpriset.

Energibranschen påverkas i stor utsträckning av politiska beslut. Energimarknadsinspektionen (EI) har fastställt en helt ny modell för intäktsram för elnätsföretagens intäkter under perioden 2016-2019. Bolaget har ansökt om en intäktsram på 340 mkr för kommande fyraårsperiod. Beslutet blev 303 mkr. Beskedet ligger i linje med vad övriga elnätsbolag erhållit. Det politiska beslutet "En kontakt för kunden" kan på lång sikt påverka resultatet för elhandel. Projektet har dock flyttats fram till tidigast 2018. Syftet med förändringarna är att förenkla för slutkunden och stärka konkurrensen på elmarknaden.

Falkenbergs Näringsliv AB inklusive dotterbolag Destination Falkenberg AB

Budgeten för 2016 visar på ett resultat på -13,8 mkr, vilket är 2,9 mkr sämre än prognosen för 2015. Avvikelsen förklaras till stor del av den marköverlåtelse som skett till Falkenbergs kommun 1 september 2015. Intäkterna för markförsäljningen uppgår till 70,1 mkr och anskaffningskostnaden för såld mark till 66,5 mkr. Förvaltningskostnaderna till stadsbyggnadskontoret minskar och de koncerngemensamma kostnaderna ökar jämfört med prognosen för 2015. Kostnaderna för konsultervode ökar och personalkostnaderna minskar i och med att Falkenbergs kommun tar över ekonomifunktionen i dotterbolaget.

Falkenbergs Stadshus AB Koncernen

Mkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Rörelsens intäkter	572,3	604,2	664,6	602,6	604,5	627,4
Rörelsens kostnader	-401,2	-444,0	-510,9	-440,7	-434,8	-442,9
Avskrivningar	-85,3	-85,9	-83,9	-88,0	-91,8	-97,4
Rörelseresultat	85,8	74,3	69,8	73,9	77,9	87,1
Räntenetto	-46,4	-49,1	-43,7	-47,6	-54,2	59,7
Resultat efter finansiella poster	39,4	25,2	26,1	26,3	23,7	27,3
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattekostnad	-11,1	-6,2	-7,8	-5,8	-5,2	-6,0
Årets resultat	28,3	19,1	18,3	20,5	18,5	21,3
Investeringar	156,8	201,8	142,8	233,7	339,4	287,9
Soliditet	19,3%	19,1%	20,2%	19,7%	18,8%	18,3%
Balansomslutning	2350,4	2477,6	2353,0	2516,6	2740,7	2923,8

Falkenbergs Stadshus AB

Mkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Rörelsens intäkter	0,4	0,6	1,6	2,7	2,7	2,8
Rörelsens kostnader	-1,2	-1,2	-2,6	-3,4	-3,5	-3,6
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rörelseresultat	-0,8	-0,6	-1,0	-0,8	-0,8	-0,8
Räntenetto	-4,6	-6,5	-6,2	-6,4	-6,8	-7,3
Resultat efter finansiella poster	-5,4	-7,1	-7,2	-7,1	-7,6	-8,1
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	-5,4	-7,1	-7,2	-7,1	-7,6	-8,1
Investeringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Soliditet	30,2%	30,4%	29,8%	28,6%	27,2%	25,8%
Balansomslutning	581,0	525,6	565,0	565,0	565,0	565,0

Falkenbergs Vatten- och Renhållnings AB

Mkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Rörelsens intäkter	138,1	147,1	145,7	153,7	158,6	162,7
Rörelsens kostnader	-109,0	-115,7	-117,5	-123,3	-125,8	-128,3
Avskrivningar	-21,5	-23,3	-21,9	-23,1	-24,5	-24,9
Rörelseresultat	7,7	8,1	6,3	7,3	8,4	9,5
Räntenetto	-5,5	-6,5	-5,2	-5,9	-7,1	-8,3
Resultat efter finansiella poster	2,1	1,7	1,1	1,4	1,3	1,2
Bokslutsdispositioner	-2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	0,0	1,7	1,1	1,4	1,3	1,2
Investeringar	61,1	31,4	41,6	50,7	59,7	41,5
Soliditet	28,5%	23,0%	28,8%	25,8%	24,7%	24,5%
Balansomslutning	588,4	590,8	582,9	657,0	690,7	702,1

Falkenbergs Bostads AB

Mkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Rörelsens intäkter	264,2	267,3	265,4	268,5	274,0	292,1
Rörelsens kostnader	-167,0	-171,7	-170,4	-169,5	-168,4	-173,9
Avskrivningar	-43,6	-44,4	-44,1	-47,1	-48,4	-52,2
Rörelseresultat	53,6	51,2	50,9	52,0	57,1	66,1
Räntenetto	-32,8	-34,3	-31,1	-34,0	-39,0	-42,8
Resultat efter finansiella poster	20,8	16,9	19,7	17,9	18,1	23,3
Bokslutsdispositioner	-22,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattekostnad	-2,3	0,0	-5,2	-4,7	-4,8	-6,1
Årets resultat	-3,5	16,9	14,5	13,2	13,3	17,1
Investeringar	60,8	115,4	65,0	142,4	239,4	174,3
Soliditet	25,4%	25,1%	26,3%	25,7%	24,0%	23,7%
Balansomslutning	1541,1	1587,7	1572,1	1679,2	1872,3	1995,5

Falkenberg Energi AB

Mkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Rörelsens intäkter	183,5	205,7	196,1	195,5	187,4	188,4
Rörelsens kostnader	-132,7	-156,2	-145,9	-149,9	-142,7	-143,2
Avskrivningar	-16,6	-18,0	-16,8	-16,5	-17,3	-18,9
Rörelseresultat	34,1	31,5	33,4	29,2	27,3	26,3
Räntenetto	-0,9	-0,8	-1,0	-1,3	-1,1	-1,1
Resultat efter finansiella poster	33,3	30,7	32,5	27,9	26,2	25,3
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	33,3	30,7	32,5	27,9	26,2	25,3
Investeringar	17,0	40,5	32,4	38,4	39,5	71,2
Soliditet	46,3%	62,2%	52,7%	56,1%	59,1%	61,5%
Balansomslutning	335,2	346,0	355,9	383,9	409,0	434,1

Falkenbergs Näringsliv AB inkl Destination Falkenberg AB

Mkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Rörelsens intäkter	8,9	9,9	77,3	7,0	7,3	7,5
Rörelsens kostnader	-16,6	-20,1	-86,7	-19,4	-19,8	-20,1
Avskrivningar	-1,0	-1,3	-1,1	-1,4	-1,6	-1,5
Rörelseresultat	-8,7	-11,4	-10,6	-13,8	-14,1	-14,1
Räntenetto	-0,8	-1,1	-0,3	-0,1	-0,1	-0,2
Resultat efter finansiella poster	-9,5	-12,5	-10,9	-13,8	-14,3	-14,3
Bokslutsdispositioner	9,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	0,0	-12,5	-10,9	-13,8	-14,3	-14,3
Investeringar	17,9	14,5	3,8	2,2	0,9	0,9
Soliditet	26,4%	3,1%	53,5%	-5,1%	-65,6%	-129,0%
Balansomslutning	95,8	99,5	23,5	24,3	23,7	23,1

SAMMANSTÄLLD BUDGET FÖR KONCERNEN FALKENBERGS KOMMUN

Resultatbudget för koncernen Falkenbergs kommun

Mkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Verksamhetens intäkter och kostnader	-1765,4	-1873,0	-1867,2	-1973,8	-2046,7	-2141,4
Jämförelsestörande poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	-181,9	-167,6	-162,4	-170,4	-186,4	-202,7
Verksamhetens nettokostnad	-1947,3	-2040,6	-2029,6	-2144,3	-2233,1	-2344,1
Skatteintäkter	1573,7	1661,8	1654,0	1736,8	1839,8	1946,0
Generella statsbidrag och utjämning	495,8	496,4	498,6	531,4	528,2	511,2
Resultat vid försäljning av koncernföretag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella intäkter	1,7	1,5	2,5	2,4	1,9	1,9
Finansiella kostnader	-46,4	-53,9	-49,9	-54,7	-67,2	-78,1
Resultat efter finansiella poster	77,5	65,2	75,6	71,5	69,7	36,8
Skatt på årets resultat	-11,1	-6,2	-7,8	-5,8	-5,2	-6,0
Årets resultat	66,4	59,0	67,9	65,8	64,5	30,8

Balansbudget för koncernen Falkenbergs kommun

Mkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Anläggningstillgångar						
Materiella anläggningstillgångar	3647,7	4018,2	3813,4	4367,0	4872,8	5272,9
Finansiella anläggningstillgångar	22,1	20,8	19,7	21,8	21,7	21,6
Summa anläggningstillgångar	3669,8	4039,0	3833,1	4388,7	4894,5	5294,5
Omsättningstillgångar						
Lager	106,0	128,5	86,2	81,3	76,3	71,3
Fordringar	214,0	222,6	189,8	208,6	208,4	173,2
Kortfristiga placeringar	33,9	30,0	18,1	13,1	3,1	3,1
Kassa och bank	193,2	97,4	108,8	81,2	57,9	30,8
Summa omsättningstillgångar	547,1	478,5	402,8	384,2	345,7	278,4
Summa tillgångar	4216,9	4517,5	4235,9	4772,9	5240,1	5572,9
Eget kapital	1460,6	1535,8	1531,3	1597,1	1661,6	1692,4
Ingående eget kapital	1394,3	1476,8	1463,4	1531,3	1597,1	1661,6
- varav periodens resultat	66,3	59,0	67,9	65,8	64,5	30,8
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	201,4	203,1	205,4	207,2	210,7	214,9
Övriga avsättningar	167,8	149,8	160,8	167,5	170,0	173,3
Summa avsättningar	369,2	352,9	366,1	374,7	380,7	388,3
Skulder						
Långfristiga skulder	1881,2	2124,1	1899,0	2283,6	2643,0	2932,9
Kortfristiga skulder	505,9	504,7	439,5	517,5	554,8	559,3
Summa skulder	2387,1	2628,8	2338,5	2801,1	3197,8	3492,2
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	4216,9	4517,5	4235,9	4772,9	5240,1	5572,9

